

Aktivisti in borci JBO nasvidenje v nedeljo v Bohinju

LETO XII

Številka 35

Jesenice, 4. septembra 1970

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vani — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarnarjesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Oddelek za ekonomske analize o svojem delu

Zavreči ne smemo nobene možnosti za dolgoročno izboljšanje poslovanja

K pisanju tega članka nas je privedlo več vzrokov. Z njim želimo prikazati delo oddelka za ekonomske analize v preteklih mesecih. Seveda bi bilo naštevaje naslovov analiz, ki jih je oddelk izdelal preveč suhoparno in nezanimivo; zato bomo prikazali le nekaj problemov, s tem v zvezi: pa tudi metod, ki smo jih v analizah obdelali. V članku želimo prikazati tudi uporabo novega IBM računalnika in samo nekaj možnosti, ki jih računalnik nudi in ki smo jih v naših analizah izkoristili. Ne nazadnje želimo dati s člankom izhodišče za stalno sodelovanje ekonomistov iz oddelka z listom Železar, v katerem naj bi posredovali kolektivu najbolj uspešno rešene naloge, mnenje oddelka in posameznikov o problemih v podjetju, ali pa bi v poljudno pisanih člankih seznanjali člane kolektiva z osnovnimi pojmi in dognanji ekonomike in organizacije podjetja.

Statistične analize

Skoraj vsi pojavi v podjetju so med seboj povezani. Pri nekaterih je ta povezanost močnejša, drugje šibkejša. Zakonitosti med pojavi je težko ugotoviti, saj na pojave vpliva cela vrsta faktorjev; težko je izluščiti in proučevati posamezne. Proučevanje odvisnosti med pojavi je omogočeno s statističnimi metodami korelacije in regresije.

Oddelek je pričel s temi analizami še pred nakupom novega IBM centra. To so bile analize odvisnosti stroškov od količine proizvodnje v talilniških obratih. Stroški so namreč odvisni od mnogih dejavnikov, med katerimi zavzema eno od najpomembnejših mest prav količina proizvodnje. S temi analizami je bilo precej dela in zato je z njimi oddelk v večji meri lahko pričel šele zdaj, ko je na razpolago računalnik in nov program zanj. Računali smo tako povezanosti med dvema pojavoma kot tudi vpliv več faktorjev na posamezen pojav.

Pri analizi odvisnosti dveh pojavov smatramo vse ostale elemente za slučajne. Poskušamo ugotoviti odvisnost dveh pojavov tako, da bi jo prikazali v obliki funkcije. Kriterij prileganja funkcije dejanskim podatkom je minimalna vrednost vsote kvadratov odstopanj dejanskih podatkov od vrednosti funkcije.

Te funkcije — polinome izračuna računalnik. Najprej izračuna polinom 1. stopnje,

nato polinom 2. stopnje. Če se polinom 2. stopnje bolje prilega dejanskim podatkom, (Nadalj. na 3. str.)

Sindikata ZPSŽ zahteva hitrejše reševanje notranjih in zunanjih ukrepov sanacijskega programa

V četrtek, 26. avgusta je bila na Ravnah na Koroškem 2. seja izvršnega odbora sindikata združenega podjetja Slovenskih železarn. Dnevni red je bil zelo obširen:

- obravnavali so programe komisij pri izvršnem odboru,
- razpravljali o polletnem poslovnem poročilu Slovenskih železarn,
- obravnavali finančni pravilnik sindikata ZP.

V nadaljevanju seje so govorili o konferenci samoupravljavcev črne metalurgije ter o vlogi sindikata združenega podjetja v sedanji gospodarski situaciji.

Pri izvršnem odboru so ustanovljene štiri komisije:

- Komisija za gospodarstvo in samoupravljanje,
- Komisija za družbeni standard, osebni dohodek in delovne pogoje,
- Komisija za rekreacijo in oddih,
- Finančna komisija.

Program komisije za gospodarstvo in samoupravljanje se deli v dva dela tako, da sta zaradi obširnosti tematike to dve podkomisiji.

Podkomisija za gospodarstvo ima nalogo:

- obravnavati gospodarstveno ZP Slovenske železarne,
- obravnavati srednjeročni program razvoja slovenske črne metalurgije,
- obravnavati družbeni plan za prihodnje leto,
- obravnavati zaključni račun za tekoče leto.

Podkomisija za samoupravljanje je program dela razdelila v dve smeri:

a) — usklajevati oblike in vsebino dela samoupravljanja v tovarnah in združenem podjetju po sprejeti resoluciji zvezne ustave, ki govori o XV. amandmaju,

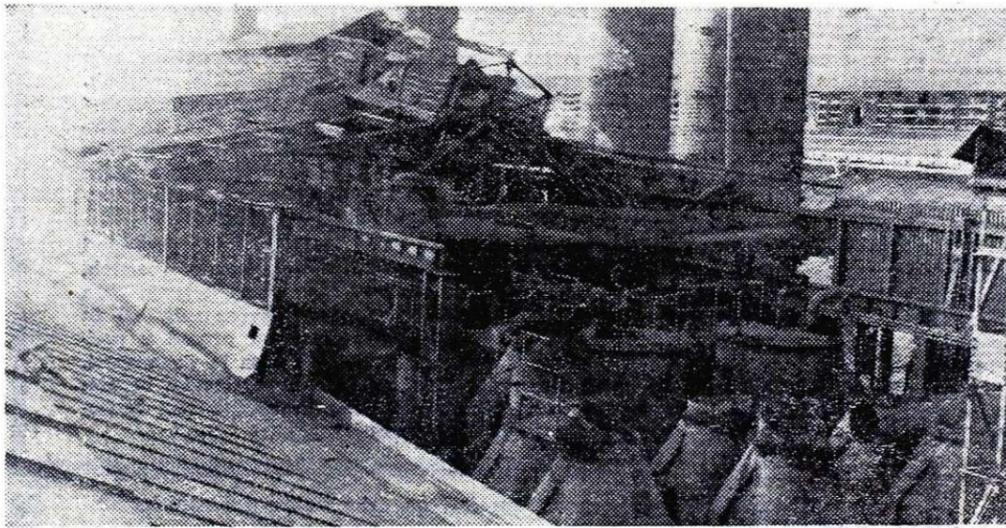
— usklajevanje pravil osnovnih organizacij sindikata tovarn in določitev vloge in mesta osnovne organizacije sindikata v statutih tovarn ter ZP;

b) usklajevanje statutom in splošnih aktov tovarn, ki morajo biti usklajeni z zakonskimi predpisi in statutom združenega podjetja Slovenske železarne.

Predvsem pa bi morali delovati v smeri poenotenja pravilnikov v vseh tovarnah združenega podjetja.

(Nadalj. na 7. str.)

Rekonstrukcija plavža I

Po programu je bil v ponedeljek, 31. 8. 1970 zaustavljen plavž I zaradi rednega popravila in rekonstrukcije. Zaustavitev je potekala v najlepšem redu pod vodstvom obratovodja tov. Globočnika. Sedaj potekajo dela na odstranitvi ostankov vložka, rušenju obzidave in odstranitvi svinje iz plavža, kar mora biti gotovo v 10 dneh, do 9. t. m., vendar bodo plavžarji skušali ta rok skrajšati na 8 dni.

Istočasno potekajo dela tudi na demontaži razvodov hladilne vode, mazuta in vročega zraka, kajti vsa pripravljala dela za rekonstrukcijo morajo biti zaključena prav tako do 9. t. m. Demontažna dela izvajajo predvsem domače delavnice skupno z Metalno Maribor.

Pregled plašča plavža po zaustavitvi je pokazal, da je v slabšem stanju, kot se je pričakovalo, saj ga bo potrebno skoro v celoti prekovičiti. Vse to pa terja dodatna dela, večje število ljudi in boljšo organizacijo dela ter povzroča dodatne stroške. Problem bo predvsem pri ljudeh, ker nam bo le-te zaradi trenutne zasedenosti montažnih podjetij verjetno težko dobiti. Med dodatnimi deli pa bo poleg prekovičenja plašča potrebno v celoti demontirati parryevo zasipno napravo na žrelu plavža zaradi razbremenitve plašča pred pričetkom prekovičenja in jo nato ponovno montirati.

Po desetem septembru so na programu že rekonstrukcijska dela, ki jih bo izvajala Metalna Maribor. Obsegajo pa zamenjavo plašča talilnika, geodetsko označevanje podatkov plavža in adaptacije ležišč cevovoda vročega zraka. Oprema za vsa navedena dela je dobavljena in s te strani ni nobenih težav, izdelale pa so jo zelo solidno naša konstrukcijska delavnica in Kovinarska Krško.

V okviru rednega popravila plavža pa potekajo dela na dovodu hladilne vode od martinarne do razdelilne postaje ob plavžu I, pregledu in ureditvi poševnega dvigala ter ureditvi žerjava 6,5 t x 16 m, št. 19 v livnem polju plavža I za registracijo.

Odveč je najbrž poudarjati pomembnost kulture za človeško življenje. Da je kultura »sestavina splošnega družbenega obstajanja in izraz določene stopnje zavesti« oziroma, da je kulturni razvoj sestavni del procesa osvoboditve dela oziroma razvoja vsestranske kulturne osebnosti, je danes prodrlo vsaj v programske koncepte družbenopolitičnih organizacij in organov.

Seveda pa je drugo vprašanje, kako se ti programski koncepti uresničujejo v dnevni praksi, v življenju. Kako se to odraža v vsakodnevnem življenju, kako zadovoljujemo kulturne potrebe zaposlenih oziroma, kakšna je stopnja razvitosti njihovih kulturnih potreb, kako razvijamo kulturne potrebe in interese delavcev, kako imamo razvito načrtno propagando ali oblike za prejemanje resničnih kulturnih vrednot, kako je s programi kulturnega dela v Železarni, kot sestavnemu delu razvojnega programa podjetja... To so vprašanja, ki zahtevajo široke razprave in odgovore v sindikatu, Zvezi mladine in Zvezi komunistov, nič manj pa ne prizadenejo samoupravnih organov podjetja.

Skrajševanje delovnega časa oziroma prehod na 5-dnevni delovni teden, drugačna razvrstitev delovnega časa in počitka, ki povečujeta skupni fond »prostega časa«, ki pa hkrati zahtevata tudi večjo intenzifikacijo proizvodnje, vsiljuje novo vprašanje: kako zaposlene

Prosti čas in kultura zahtevata večjo aktivnost sindikata, Zveze mladine in komunistov

usmeriti, da bi prosti čas čimbolj aktivno izrabili in da bi ga porabili tudi za dejavnosti na kulturnem področju. Pri tem je mišljeno tako sprejemanje kulturnih vrednot oziroma dobrin, kakor tudi ustvarjanje teh. V današnjem času so s prodorom televizije, filma, knjižničarstva oziroma založbene aktivnosti, gledališke, koncertne, razstavne in druge dejavnosti, kakor tudi razvoja nešteti oblik reproduktivne dejavnosti — pevskih zborov, orkestror, dramskih družin itd., odprte neomejene možnosti za koriščenje prostega časa v dejavnostih na kulturnem področju. Kljub razvitim možnostim pa je vprašanje, kako so razviti interesi oziroma navade in kulturne potrebe med delavci. Znanj so nam primeri ne samo na Jesenicah, tudi drugod, da kakovostne gledališke, koncertne in druge prireditve niso zadovoljivo obiskane, da je reproduktivna amaterska dejavnost v upadanju (zborovska, orkestralna, dramska), da med bralci v knjižnici zasledimo zelo malo bralcev iz vrst delavstva, da je relativno malo delavcev naročenih na dobre knjižne zbirke. Hkrati s tem pa moramo ugotavljati tudi izredno poplavo literarne, glasbene, likovne in druge plaže ter kiča, ki v raznih oblikah in količinah prodirajo med ljudi. Nekaterim je na primer televizija in cenena »množična kultura« poglaviti, če ne edini vir kulturnih dobrin. Za tiste, ki niso dovolj kulturno prebudeni, ki niso sposobni izbrati med kakovostnim in slabim oziroma, ki sprejemajo vse od kraja, lahko to pomeni veliko izpostavljanje slabim vplivom. Pri tem pa tudi obstaja nevarnost — ki jo praksa že krepko potrjuje — da se pri ljudeh razvija samo potreba po razvedrilu, ob čim

manjšem umskem naporu. To pa ima lahko daljnosežne posledice za kulturni razvoj posameznika oziroma siromašenje njegove osebnosti v sociološkem, mentalnem, socialnem oziroma duhovnem smislu.

Če izhajamo iz že v uvodu načete teze, da je »delavski razred v skladu z naravo svojega družbenoekonomskega položaja objektivno zainteresiran za takšen kulturni razvoj, ki je sestavni del procesa osvoboditve dela oziroma razvoja vsestranske kulturne osebnosti in da je kulturna aktivnost posameznika v soodvisnosti z delom na delovnem mestu in v procesu samoupravljanja, potem nam te stvari ne smejo biti samo pisana programska-politična orientacija ampak dnevna borba za uresničevanje teh nalog. Številne študije in analize tudi v kapitalističnem svetu dokazujejo, da so delavci, ki del svojega prostega časa posvetijo tudi kulturnemu življenju in ustvarjalnim hotenjem na tem področju, kakor tudi telesnovzgojnemu udejstvovanju, mnogo bolj produktivni, oziroma delavni, disciplinirani itd., kakor ostali. Odveč je verjetno trditi, da je tudi njihovo mentalno zdravje, telesna vzdržljivost in odpornost povsem drugačna od tistih, ki ne posegajo na ta področja oziroma ne čutijo potrebe. Za te druge bi lahko rekli, da nimajo razvitih interesov oziroma navad.

Ob takem razmišljanju se mnogokrat pojavljajo tudi mnenja, da bo zvišanje življenjske ravni že samo po sebi prineslo zvišanje kulturne stopnje oziroma »potrošnje« kulturnih dobrin in s tem tudi popolnejše samoupravljanje. Razumljivo je, da višja življenjska raven ustvarja večje možnosti za »potrošnje« kulturnih dobrin, vendar hkrati z rastjo interesa in potreb za sprejemanje kulturnih dobrin. Na razvoj interesov in potreb pri človeku pa vplivajo številni družbeni dejavniki vključno z delovno organizacijo in vsemi subjektivnimi dejavniki znotraj nje. Seveda pa je ob tem potrebno tudi razvijati oziroma zagotavljati potrebne možnosti za zadovoljevanje kulturnih potreb.

Če smo dovolj iskreni in samokritični, bomo priznali, da smo v podjetju v tej smeri zelo malo delali, čeprav imamo v Železarni organe in ljudi s funkcijo skrbi za delovno in telesno rekreacijo oziroma dejavnost. Čeprav imamo grmado resolucij in priporočil, tako republiških kakor zveznih političnih in skupščinskih organov, o nalogah na področju kulture in prostega časa oziroma skrbi za človeka. Čeprav smo verbalno kulturo sprejeli kot »del skupnega družbenega dela, ki se reproducira skupno z drugimi elementi proizvodnje« oziroma »kot sestavni del procesa osvoboditve dela oziroma razvoja vsestranske kulturne osebnosti.«

Zanemarjanje tega pa nam povzroča pojave zelo podobne pojavom v zahodnih potrošniških družbah. Ob doslej, v mnogih primerih zgolj prevladujočih materialnih potrebah, bi morali delovnim ljudem spodbujati interese, zanimanja in potrebe tudi po duhovnih — kulturnih potrebah. To je naša zgodovinsko-družbena naloga in sestavni del naših družbenopolitičnih prizadevanj za samoupravno socialistično družbo.

Kljub znanim težavam in problemom, s katerimi se že leta bori Železarna in črna metalurgija nasploh, nekateri od teh so tudi posledica zanemarjanja tega področja, bo moral tako sindikat, Zveza mladine in Zveza komunistov kakor samoupravni organi v podjetju tem vprašanjem posvetiti več časa in pozornosti. To pa je samo del skrbi za delovnega človeka in njegov razvoj, hkrati pa pogoj za kvalitetno rast samoupravljanja in produktivnosti.

lurgi morajo sprejeti na sebe dober del zapitka »dinamiziranja« gospodarstva od leta 1968 dalje.

Ekonomsko in družbeno je to nemogoče stanje: vlada, ki nima pravice, da z davkom odvzema del dobička, ki ga dosegajo monopoli v tej naši avtarkiji, se osredotoči, da odvzame dohodek tam kjer se posluje na najnižjih paritetnih cenah. S tem, hote ali nehote, ostaja instrument interesov katerim ni dovolj samo ugoden položaj v krepko zaščitenem jugoslovanskem vrtu, temveč zahtevajo, da drugi deli delavskega razreda ostanejo v položaju preskrbovalca po nizkih cenah, v položaju, ki je v nekaterih aspektih hujši od položaja dobavitelja iz nekdanjih kolonij. Ni potrebno besede, da je ravno taka državna intervencija, eden od glavnih vzrokov odsotnosti naravne povezanosti delavskega razreda v deželi.

Kako dolgo še tako? Ali hočemo v reformo, kar pomeni da hočemo na skupni imenovalec ali bomo cepili to našo deželo ustvarjajoč s silo tistemu, ki ne more poslovati na isti meji vrednosti slepilo, da je izvrsten, pri tem pa drži mnogo njih v položaju kovanca za poravnavanje.

(Po Ekonomski politiki — 24. avgusta 1970)

Povečanje svetovne proizvodnje jekla

Na konferenci v Karakasu, je predsednik upravnega odbora korporacije »US Steel« Good iznesel predvidevanja po katerih bi se svetovna proizvodnja jekla mogla do leta 1980 približati mivoju 1000 milijonov kratkih ton, kar bi v odnosu na leto 1969 predstavljalo povečanje za čez 50%. Tak porast bi bil spremljan z investicijami od 200.000 milijonov dolarjev in z dodatnimi potrebami od 165 do 185 milijonov kratkih ton premoga, 45 do 55 milijonov ton nafte in 40 milijonov kilovatov dodatne električne energije.

(Po TANJUGU)

(PRIPOMBA: kratka tona je ameriška utežna mera in predstavlja 907.18 kg).

Gravitacijska metoda obogatitve rude

Metoda obogatitve rude na podlagi gravitacije je dobila tudi svojo teoretično obrazložitve. Moskovski znanstvenik Leonid Potkosov je iznesel hipotezo, ki omogoča proučevanje mehanizma gravitacijskega procesa pri izdvajanju rudnin po njihovi specifični teži. To, menijo sovjetski biologi bo velik doprinos k izpolnjevanju tehnologije obdelave večjega dela rud.

Izločevanje rudnin, po mišljenju znanstvenika, se vrši v procesu nastajanja in razhajanja turbulentnih vrtincev, ki nosijo delčke rude. Ta zaključek je omogočil vodenje s tehnološkim procesom, ustvarjanje predhodno postavljenih hidrodinamičnih pogojev gravitacije.

Zaključki Potkosova omogočajo ustvarjanje tehnološke sheme za gravitacijsko obogatitev železove rude, ki izključuje drago magnetno separacijo.

Ta postopek je predložen tudi za izkoriščanje drobnega zrnatega titan-cirkonijevega peska v centralnem Kazakstanu (cirkonij — kemični element, blesteča kovina, podobna jeklu, ki se uporablja za premazovanje peči — pripis ur.).

(Po TANJUGU)

Železarski globus

PERU — Pred kratkim je postavila neka japonska ladja pri prevozu železove rude iz perujske luke San Nicolas v japonsko luko Nimitsu nov rekord. Naenkrat je prepeljala 131.332 ton te železarske surovine. Prejšnji rekord, ki ga je imela prav tako japonska ladja je bil 126.025 ton.

Kako dolgo še tako? — ali tišina o jeklu

Pomembna mesta in velike naslove v masovnih komunikacijskih medijih z največjimi nakladami, je pred štirinajstimi dnevi dobil vsak sprejeti ali najavljeni odluk pa tudi nasvet zveznega izvršnega sveta v zvezi s premogovniško - železniško krizo. Za tihe strani »Službenega lista« je bila medtem rezervirana dejansko najvažnejša odločitev vlade v zadnjem času: odlok o zamrznjenih cenah proizvodov črne metalurgije.

Ce nekdo verjame, da ima jugoslovanska vlada majhna pooblastila, potem s to odločitvijo mora popolnoma spremeniti mnenje in prepričanje. Ona je pooblaščenca, da bremena inflacije (ki je večjim delom rezultat njenih zamisli, da za to, ker ima za seboj emisijsko banko lahko rešuje razne poslovne probleme) prelaga na določene dele delavskega razreda. Potem, ko je postopek načrta o »dogovarjanju« o cenah med proizvajalci in potrošniki jekla dve leti (za konjunkturo jekla leti, ki se ne pomnijo v svetu) uspešno služil, da se ne dovoli vpliv svetovnih gibanj na domače odnose, je sedaj s potezo peresa uzakonjeno prepričanje, da meta-

Zavreči ne smemo nobene možnosti za dolgoročno izboljšanje poslovanja

(Nadalj. s 1. str.)

Izračuna računalnik polinom 3. stopnje. Izračunavanje polinomov višjih stopenj traja toliko časa, dokler izboljšanja ni več ali pa je računalnik že dosegel postavljeno mejo stopnje polinoma.

Za vse polinome izpiše računalnik enačbe krivulj, ki najbolje predstavljajo dejanske podatke. S tem pa še prav nič ne vemo o povezanosti proučevanih pojavov. Zato potrebujemo mero razpršenosti podatkov, ki jo pri našem programu predstavlja vrednost F-distribucije, ki je razmerje med odstopanjem polinoma od poprečja in slučajnih vplivov od polinoma. Računalnik da torej obliko krivulje, vpliv slučajnih, ostalih faktorjev, krivuljo nariše in da še nekaj drugih podatkov.

S to metodo smo s pomočjo računalnika analizirali vplive raznih faktorjev na storilnost, dobit (izplen), stroške, dohodek in podobno. Prav tako je možno izračunati trende. Naštetje nasloje nekaterih analiz: Analiza odvisnosti porabe koksa in storilnosti od drugih faktorjev na plavžu. Odvisnost dobička od količin proizvodnje po obratih, Trend prodajnih cen v zadnjih dveh letih itd.

V omenjenih analizah smo proučevali tudi vplive več faktorjev na posamezne pojave. Npr. na plavžu vpliva na porabo koksa cela vrsta elementov: mazut, temperatura, dobit (izplen) itd. Računalnik pri tej večkratni ali multipli regresiji izračuna poprečja, standardne odklone in korelacijske koeficiente. Poleg tega da enačbo odvisnosti in za vse podatke oziroma odvisnosti tudi stopnjo odvisnosti.

Matematične analize

Oddelek je izdelal več analiz stroškov, v katerih je analiziral odvisnosti stroškov od spreminjanja količin proizvodnje. V zvezi s statističnimi analizami se je pojavilo vprašanje računanja korenov za polinome. To iskanje je zamudno in ročno nemogoče za višje stopnje polinomov. Zato pri študiju krivulj koristimo program za izračunavanje korenov. Drugih matematičnih ali statističnih programov, ki se nahajajo v tako imenovanem »znanstvenem paketu«¹ že izdelanih programov, še nismo koristili. Omenimo še naslove nekaj analiz, kjer smo uporabili matematične metode: Vpliv sprememb v strukturi prodaje na stroške podjetja. Spremembe stroškov jekla pri različnih količinah proizvodnje grodlja, SM in EL jekla itd.

Linearni programi

Ze dolgo vrsto let slišimo skoraj na vsakem sestanku, da bi morali vedeti, katere

proizvode se nam najbolj splača proizvajati. Problem ni enostaven, saj sama razlika med prodajno in lastno ceno proizvodov še ne more biti osnova za odločitev o vrsti in količinah proizvodnje. Upoštevati je potrebno tudi zasedenost kapacitet, proizvodne in tržne zmogljivosti in podobno. Te naloge smo se lotili s pomočjo linearnega programiranja. Doslej smo izračunali programe za valjarni debele in tanke pločevine, jeklovlek in hladno oblikovalnico profilov, medtem ko so ostali programi v delu. Program za IBM računalnik omogoča izračun linearnih programov, ki so v vseh primerih pokazali, da bi preusmeritev proizvodnje po izračunanih programih lahko prispevala k izboljševanju nezavidljivega položaja podjetja.

Linearni program smo izdelali tudi za zasip plavžev in primer izdelave jekla. S programom smo poskušali določiti tiste surovine, ki bi v danih tržnih in tehnoloških razmerah vodile k čim nižjim stroškom grodlja in jekla. Medtem ko gre pri ostalih obratih za izračun asortimenta, gre tu za izračun mešanice.

Velika prednost te metode, katere uporabnost v podjetju še zdaleč ni izčrpana, se kaže v stalni uporabi. Z njo namreč ne dobimo samo optimalne rešitve, marveč lahko proučujemo tudi vpliv sprememb v tehnoloških poteh, cenah, normah, trgu itd. na optimalno rešitev. Tako smo z linearnimi programi izdelali že celo vrsto analiz. O našem delu na tem področju govori podatek, da so na III. posvetovanju o operacijskih raziskavah v Jugoslaviji, ki je bilo v aprilu na Bledu, sodelovali kar trije sodelavci oddelka s štirimi referati prav iz linearnega programiranja.

Mrežno programiranje

O mrežnem programiranju smo v železarju že pisali. Izvedli smo seminar za uporabo mrežnega programiranja in poskusili izdelati nekaj mrežnih programov, najprej ročno, kasneje tudi strojno, saj obstoji odlični program za planiranje projektov, ki lahko daje kar 14 poročil. Ta preprosta metoda planiranja se v svetu z uspehom uporablja in vedno več dežel in podjetij planira projekte, kot so novogradnje, remont, raziskave in podobno, s pomočjo mrežnega programiranja. Zato je težko razumljivo, zakaj se ta metoda s toliko težavami uveljavlja v našem podjetju in najbrž se ima le svojemu zares izrednemu razvoju in uporabi po svetu zahvaliti, da je pri nas, po stari navadi, nismo označili za neuporabno.

Zaključek

Omenili smo le nekaj vrst analiz, predvsem tiste, ki predstavljajo uvedbo novih metod in izračunov prek računalnikov. Nismo govorili o začetkih analize zaloga, o stalnih analizah stroškov, izdajanju mesečne informacije o

stroških in podobno. Sodelavci oddelka za ekonomske analize bodo objavljali v železarju primere analiz, poljudno pisane članke, zanimive prevode itd. Tako bodo poskušali že v prihodnjih prispevkih podrobneje razložiti nekatere pojme in analize, ki smo jih danes samo omenili, pa so verjetno težje razumljivi. S tem bodo omogočili lažje razumevanje ekonomskih in organizacijskih pojavov in prikazali mesto, ki ga imajo le-ti v podjetju. Prav

to pa podjetje vse bolj potrebuje; delna preusmeritev proizvodnje, skrajšanje remontov, uspešna investicija in podobno, nam lahko prinese veliko več kot pa še tolikšni napor proizvodnje — če bo proizvajala tudi nerentabilne proizvode. Položaj pa je žal tak, da res ne bi smeli zavreči nobene, ne majhne, še manj pa velikih možnosti za dolgoročno izboljšanje poslovanja podjetja.

mag. org. Rudi Rozman

Dve uspešni seji komisij za novatorstvo

Takoj po poletnem počitniškem mrtvilu sta imeli komisiji za izume in novatorstvo v delovni enoti valjarn Javornik in predelovalnih obratov redne seje. Člani so temeljito analizirali stanje novatorstva in racionalizacij v svojih obratih. Ugotovili so, da se člani kolektiva trudijo in prizadevajo, da bi s svojimi tehničnimi izboljšavami in izboljševalnimi predlogi prispevali svoj delež k večji poslovnosti in rentabilnosti na svojih delovnih mestih oziroma v obratu ali delovni enoti. Pri tem je nadvse razveseljiva ugotovitev, da se v novatorske vrste aktivno vključujejo poleg starejših, večkratnih novatorjev tudi novi, mlajši novatorji. To nam je tudi nujno potrebno, če se hočemo s sodobno moderno tehnologijo še bolj uspešno vključevati kot enakovredni partnerji v moderno, sodobno delitev dela.

V preteklem tednu, v četrtek, dne 27. avgusta je imela sejo komisija za izume in inovacije pri svetu delovne enote javorniških valjarn. Pod predsedstvom Branka Resmana so člani komisije obravnavali tehnično izboljšavo številka 1949 »Ugraditev časovnega releja proti izpadu črpalk pri odbizgu kovarine v valjarni 2400«¹ ki jo je izdelal delovodja VEN na Javorniku Jože LUŽNIK. Avtorju je uspelo poenostaviti zelo komplicirano napravo, ki po izvedbi in vgraditvi časovnega releja brezhibno obratuje v zadovoljstvo valjavcev ter elektro in strojnih vzdrževalcev. Na osnovi pozitivnih ocen vodstva delovne enote javorniških valjarn, obratovodstva valjarne 2400 in ostalih pristojnih in odgovornih elektro in strojnih vzdrževalcev, so člani komisije pri svetu delovne enote valjarn Lužnikov izboljševalni predlog pozitivno ocenili in avtorju priznali enkratno odškodnino v višini 500 ND. Na seji je bilo tolmačenih še več tehničnih izboljšav, ki še niso bile dokončne ocenjene. Na osnovi popolnih ocen in mnenj ostalih pristojnih in odgovornih bodo še neocene tehnice izboljšave dokončno ocenjene in avtorji nagrajeni na prvi prihodnji seji. Predsednik komisije tovariš Resman je opozoril člane komisije in navzoče obratovodje, da je med člani delovne enote treba poživljati inovacijsko aktivnost na vseh ravneh, da morajo biti ocene objektivne in da se mora proces ocenjevanja in nagrajevanja v mejah možnosti pospešiti.

V petek, dne 28. avgusta, pa se je sestala tudi komisija za izume pri svetu delovne enote predelovalnih obratov pod predsedstvom inž. Dušana Prešerna.

Člani komisije so na osnovi mnenj, ocen in priporočil obratovodstva elektrodne oddelka, varstva pri delu in računovodstva predelovalnih obratov ter ostalih pristojnih in odgovornih strokovnjakov in izvedencev pozitivno ocenili tehnično izboljšavo št. 1950 »Izdelava 150 kosov železnih stojal, prenosnih palet za sušilne okvirje za elektrode«¹ — ki so jo izvedli trije avtorji iz elektrodne oddelka: Franc TERSEGLAV, Jože DOLINAR in Stanko BREMEC. Na osnovi ugotovitev, prihrankov cene in izvirne izvedbe, ki po

večuje delovno varnost in olajšuje težko fizično delo, so člani komisije tehnično izboljšavo pozitivno ocenili in avtorjem priznali enkratno skupno odškodnino v višini 500 ND.

Tudi v ostalih delovnih enotah bi morali pospešiti aktivnost samih komisij in spodbujati inovacijsko dejavnost. Komisija za izume pri svetu DE vzdrževanja predvideva, da bo imela prihodnjo sejo v prvi polovici septembra, na kateri bodo dokončno obravnavali več visoko kvaliteten tehničnih izboljšav, ki izkazujejo večmilijonske prihranke in koristi. Na velikem zaostanku je komisija pri svetu DE energije, kjer čaka na oceno več že koristno izvedenih tehničnih izboljšav. Tudi odbor za izume in racionalizacije pri DS železarne bo imel predvidoma prihodnjo sejo v mesecu septembru.

Avtorjem to pot nagrajenih tehničnih izboljšav se zahvaljujemo za njihovo uspešno prizadevanost in jim čestitamo k doseženim uspehom.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 5. septembra: inž. Emil AŽMAN, VEN	955	957
NEDELJA, 6. septembra: inž. Miroslav NOČ, vzdrževanje	873	754
PONEDELJEK, 7. septembra: inž. Dušan SIKOŠEK, ener. obrati	302	775
TOREK, 8. septembra: Teodor OKROŽNIK, gradbeno vzdrž.	557	739
SREDA, 9. septembra: inž. Boris BREGANT, strojno vzdrž.	952	951
ČETRTEK, 10. septembra: inž. Stanislav ČOP, talilnice	328	76538
PETEK, 11. septembra: inž. Božidar BARTELJ, valj. 2400	638	83114

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Lojzeta ni več med nami

Vse, ki smo ga poznali, je globoko pretresla vest, da je v četrtek, 28. 8. tragično preminul naš sodelavec in prijatelj Lojze CINKELJ — predsednik športne komisije pri TK ZM Zelezarne, član predsedstva TK ZM in predsednik obratnega aktiva ZM HVZ. Na samem začetku plodnega in aktivnega udejstvovanja v ZM ga je komaj 20-letnega kruta smrt neusmiljeno izrgala iz naših vrst.

Ime Lojzeta Cinklja je v krogih mladih aktivistov poznano relativno malo časa, čeprav je bil zaposlen v Zelezarni že štiri leta. Resnost pri delu, tovariški odnosi ter skromnost in prijateljstvo so bile odlike, s katerimi si je Lojze pridobil zaupanje svojih mladih sodelavcev, ki so ga preteklo leto ob ponovnem oživiljanju obratnega aktiva HVZ izvolili za predsednika aktiva. Obenem je postal tudi član predsedstva TK ZMS Zelezarne, kjer si je s svojim zglednim in požrtvovalnim delom pridobil popolno zaupanje tudi članov predsedstva in bil kmalu izvoljen za predsednika športne komisije.

Lojze je za svoje uspešno, požrtvovalno in zgledno delo v mladinski organizaciji dobil ob zaključku meseca mladosti tudi priznanje OK ZMS Jesenice, kar dokazuje njegovo popolno udejstvovanje v družbenopolitičnem dogajanju mladih v občini.

Mnogo prerana smrt Lojza Cinklja pomeni za nas vse skupaj veliko in težko izgubo, saj je v nadaljnjem programu dela, organizacije ZM Zelezarne zavzemal vidno mesto med mladimi aktivisti, kajti vedeli smo, da bo zadane naloge uspešno izvrševal in izpolnil naša pričakovanja. Lojze je s svojim vestnim in požrtvovalnim delom za vedno ostal zgled mladim aktivistom, s svojo skromnostjo in odnosom do svojih sodelavcev, tovarišev in prijateljev pa si je za vedno vklesal svoje ime v naša srca in spomin.

Politično samoupravljanje in mladi

V prejšnji številki Zelezarja sem že pisal o samoupravljanju. Tudi tokrat bom govoril o njem, vendar z drugega zornega kota.

Ko govorimo o samoupravljanju kot osnovni obliki dogovarjanja, vodenja in upravljanja, imamo največkrat v mislih samoupravljanje v delovnih organizacijah.

Razvoj demokracije nam omogoča vplivanje na sklepe, zakone in priporočila, ki jih sprejemajo organi oblasti, od občine do federacije. Če na mnogih področjih ugotovljamo razlike med teorijo in konkretnim stanjem, menim da je velik razkorak prav na področju političnega samoupravljanja, tako v okviru krajevnih skupnosti, občin, republike in zveze.

Omejil bi se le na samoupravljanje v krajevnih skupnostih.

Kot vedno, se bom tudi tokrat oprl na osnutek pregleda vprašanja in problemov z raznih področij, ki ga je izdelalo vodstvo občinske konference ZMS Jesenice.

Predvsem nas mora zanimati, kakšno je gospodarjenje, samoupravno delovanje v krajevnih skupnostih, kakšen je vpliv mladih na gospodarjenje in prav tako na razvitost demokratičnega in samoupravnega vplivanja na delo in sklepe, ki jih sprejema krajevna skupnost.

— udeležba mladih v raznih oblikah dogovarjanja v KS, politika ZMS in njen vpliv na predstavnika telesa v občini;

— odnos mladine do neposrednih oblik samoupravljanja v KS in občini (zbor volivcev, referendum, posveti, razgovori itd.)

— odnosi med ZM in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in društvi pri kreiranju politike in dogovorov

- problemi življenja in dela mladine v KS
- politična in družbena neaktivnost v nekaterih krajevnih skupnostih
- idejna in politična opredeljenost prebivalstva in mladine
- pojavi pesimizma, pasivnosti do družbenih dogajanj
- konflikti med družbenimi in osebnimi interesi
- struktura prebivalstva in njihov odnos do družbenopolitične stvarnosti
- klike in njihov vpliv na dogovarjanje
- vloga osebnosti v političnem samoupravljanju
- odprtost in zaprtost političnih in predstavnih organov
- politika, interesi in potrebe mladine in prebivalstva

Ce smo mladi zares napredni in pošteti, zainteresirani za bodočnost, pripravljeni se boriti, potlej bomo ob vsem tem kaj hitro našli svoje naloge, smernice za družbeno delo.

Mladi se bomo morali dosti bolj dosledno in pogumno zavzemati za resnično in učinkovito samoupravljanje, posebej še tam, kjer samoupravni odnosi še niso prišli dovolj do izraza.

Zelo napak pa bi bilo, ko bi pričakovali rezultate dela prej, preden bi se problemov lotili s prave strani. Družbeno realnost je treba najprej spoznati in če nismo z njo zadovoljni, se moramo angažirati za njeno spreminjanje. Poznati moramo ideje, naše cilje. S posebno pozornostjo pa moramo pripravljati in usposabljeni sami sebe za samoupravljanje. Prav tako si moramo mladi v ZM prizadevati, da predlagamo in vključujemo v samoupravne organe v KS in občini najbolj sposobne in delovne člane naše organizacije.

Zveza mladine sama mora biti politična tribuna, ki naj mladim omogoča izmenjavo mnenj, stališč in pogledov na družbeno delo in življenje.

— ZM in njeni člani morajo zavzemati stališča o najvažnejših vprašanih družbenega in gospodarskega življenja

— ZM si prizadeva za usposabljanje in vključevanje mladine v družbeno politično življenje skupnosti

— bori se proti vsem antisamoupravnim in političnim deformacijam

Ideji, predlogov in stališč do vprašanja, ki ga načenjamo, je zadošči. Mladi jih bomo morali prilagoditi konkretnim potrebam in zahtevam.

Ker sem v svojih člankih že govoril o odnosih med ZM in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, prav tako o nalogah ZM v občini, bom tokrat spregovoril o vlogi ZM v krajevni skupnosti. To pa predvsem zato, ker je to področje za marsikoga še vedno uganka. Tudi mladi se včasih zadovoljimo samo s površno aktivnostjo, ki ne omogoča udejstvovanja večine mladih na področju posamezne krajevske skupnosti.

Verjetno mi ni potrebno posebej poudarjati, da moramo poznati naloge KS, njihove programe, organizacijo in organe kot so zbor občanov, svet krajevske skupnosti, komisije, sekcije itd.

Zveza mladine ima v urejanju družbenih odnosov v krajevni skupnosti zelo pomembno vlogo. Splošne naloge ZM v KS pa so naslednje:

— da usklajuje in oblikuje skupna izhodišča in družbene rešitve, ki so odraz interesov mladine

— da spoznava družbene probleme, o njih razpravlja in oblikuje skupna stališča do njih

— si ustvarja pogoje za kritično in ustvarjalno vključevanje v družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti

— da se povezuje z drugimi organiziranimi družbenimi dejavniki za uresničevanje ciljev naše družbe.

Mladi ljudje in ZM morajo z bojem mnenj izoblikovati politična stališča, ki jih lahko uveljavijo v svetu krajevske skupnosti in njenih organih. Nobena važnejša družbena odločitev sveta KS bi ne smela biti sprejeta ne da bi ZM zavzela stališče do nje, saj je ZM v bistvu le del samoupravne strukture v KS. Predvsem pa bi morala ZM zavzeti stališče do programa krajevske skupnosti.

»ZMS mora skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v KS skrbeti za razvoj socialistične zavesti pri mladih občanah. Zato je prav gotovo v prvi vrsti naloga ZM, da razvija pri mladih občanah socialistično in samoupravljalno zavest. Ta zavest mora izhajati iz spoznanja, da utegnejo mladi ljudje in drugi občani svoje življenjsko vprašanje uspešno reševati edinole sami s svojo samoupravno dejavnostjo.

Pomembno vlogo ima ZMS tudi pri volitvah odbornikov za občinsko skupščino in organov KS. ZMS mora vplivati na izbor kandidatov, potegovati se tudi za izbor mladih in sposobnih kandidatov za odbornike in člane sveta krajevske skupnosti, z njimi se mora večkrat pogovarjati o zadevah, ki so skupnega in življenjskega pomena za občane v KS.

ZMS lahko opravlja javno kontrolo nad delom nosilcev javnih funkcij. To pomeni, da mora ZM skrbeti, da nosilci javnih funkcij opravljajo svoje delo v interesu občanov in skupnosti. Pri njihovem delu mora veljati načelo samoupravne in družbene odgovornosti.

ZMS se bori za ustvarjanje pogojev za udeležbo mladine v družbenem in političnem življenju KS. To pomeni, da mora ZM zavzeti politična stališča o vseh družbeno pomembnih vprašanih iz življenja KS, kot npr.: o gospodarski, socialni, komunalni, vzgojno varstveni, zdravstveni dejavnosti in drugih političnih problemih.

Predvsem pa se mora zavzemati za tista življenjska vprašanja, ki so odraz potreb in želja mladine v krajevni skupnosti. Sem najbolj spadajo naslednja vprašanja:

— športna igrišča za rekreacijo

— prostori za delo ZMS, mladinskih sekcij in klubov

— organizacija plesov in kulturnih prireditev

— organizacija ciklusov predavanj, potopisov, izobraževalnih tečajev, obrambne vzgoje, udeležba mladih v kulturno prosvetnih društvih, telesnovzgojnih organizacijah in interesnih aktivnostih.

Za uspešno reševanje teh vprašanj je potrebno, da mladi ljudje sodelujejo na zboru volivcev, v svetu KS in drugih organih v KS. ZM je lahko pobudnik različnih razgovorov in posvetov s predstavniki organov KS, družbenopolitičnih organizacij in društev, o vprašanih, ki zadevajo mladino. ZM kot del samoupravne strukture v KS pa mora posebej skrbeti za politično vzgojo in krepitev samoupravljalne zavesti mladega človeka. To lahko doseže z neposrednimi akcijami in različnimi vzgojno izobraževalnimi oblikami dela.

S tem se lahko mladi ljudje in ZM borijo za usklajevanje posameznih in družbenih interesov, to je interesov skupnosti, razvijajo solidarnost, usklajujejo mnenja in medsebojne odnose na podlagi norm socialističnega načina življenja.

ZM si mora prizadevati za sodelovanje z drugimi družbeno političnimi organizacijami, zlasti pri reševanju skupnih nalog in s tem preprečevati večtirno reševanje problemov, omejevati zaprtosti posameznih organov in vodstev, odkrivanje zaprtih neformalnih skupin, ki skrbijo za zadovoljevanje privatnih želja in dosežki skupno programiranje vprašanj, ki so skupnega pomena za KS. Zato ni odveč, če je ZM iniciator skupnih pogovorov s SZDL, ZK in drugimi organi v okviru KS.

milan

Samoupravni organi v preteklem tednu

19. seja odbora za življenjske pogoje in rekreacijo

Za 19. sejo odbora za življenjske pogoje in rekreacijo je predsednik Janez KAVČIČ predlagal pregled sklepov zadnje seje in vprašanje toplih malic oziroma odnosov med Železarno in gostinskim podjetjem Železar ter reševanje dospelih prošelj in vlog.

Odbor je ugotovil, da so sklepi iz zadnje seje vsi izvršeni in da ugovore na dodelitev posojil za individualno gradnjo, skladno s temi sklepi, ne bo obravnaval.

Zatem so obravnavali pismo gostinskega podjetja Železar v zvezi s sklepi odbora o kalkulacijah za tople malice ter o odnosih med gostinskim podjetjem Železar in Železarno. V zvezi s pismom je odbor obravnaval tudi razlago kadrovskega sektorja in se s tem v celoti strinjal in sklenil, da se ta razlaga pošlje tudi GP Železar.

V zvezi z regresiranjem samskih stanovanj v samskih domovih, je odbor odobril, da se le-ta od 1. julija regresirajo v mesečnih obrokih in sklenil:

— da stanarine za delavce v samskih domovih ostanejo nespremenjene in da razliko do kalkulativnih cen regresira Železarna;

— da podjetje v celoti krije po izdelani kalkulaciji nezasedeni posteljni fond in da v kolikor GP Železar želi oddati nezasedene postelje drugim, lahko to naredi samo s pristankom Železarne. V teh primerih odpade kritje stroškov za nezasedene postelje.

Odbor je odobril tudi regresiranje toplih obrokov v kantinah Železarne po kalkulacijah in cenah posameznih toplih obrokov od 1. oktobra dalje. Cene obrokov po teh kalkulacijah, ki jih je izdelal sektor za ekonomiko skupaj z GP Železar pa veljajo od 1. septembra dalje. Razen tega je odbor odobril:

— regresiranje obrokov v kantinah v smislu, da delavec plača obrok po nabavni ceni, podjetje pa za te obroke krije kalkulativno ceno oziroma režijo kuhinje, prevozov in kantin;

— da bo višina regresa oziroma režije kuhinje, prevozov in kantin za III. kvartal določena na osnovi rezultata poslovanja v III. kvartalu v primerjavi s periodičnim obračunom za šest mesecev in za devet mesecev;

— da bo Železarna plačevala regrese na osnovi kalkulacij. Če pa pride do povišanja cen prehrabnih artiklov za tople obroke zaradi predpisov oz. podražitve cen dobaviteljev, se morajo izdelati nove kalkulacije, če te podražitve znašajo več kakor 10%, kar pa mora biti dokazano s fakturami.

Odbor je v zvezi s tem tudi potrdil predlog kadrovskega sektorja glede kriterijev za zniževanje regresa v primerih, če GP Železar ustvarja dobiček in sicer po varianti, ki predvideva linearno znižanje regresa pri doseženem dobičku 500.000 din navzgor.

Na koncu seje je odbor obravnaval še nekaj vlog oziroma prošelj za izredno plačane in neplačane dopuste za sodelavce, ki aktivno delujejo v raznih pomembnejših športnih in drugih dejavnostih. Večina vlog je odobril, nekaj pa jih je tudi zavrnil.

50. seja odbora za plan in finance

V sredo 26. avgusta, je namestnik predsednika odbora inž. Stane GRADISNIK sklical 50. sejo odbora za plan in finance. Na dnevnem redu so imeli pregled sklepov iz zadnje seje, poročilo direktorja za proizvodnjo dipl. inž. Avgusta Karbe o rezultatih proizvodnje v drugi dekadi meseca avgusta in analizo finančnega rezultata za mesec julij in kumulativno za sedem mesecev.

Ugotovili so, da so vsi sklepi, razen sklepa, ki mora biti realiziran do 31. avgusta izvršeni, o tem pa bodo razpravljali na prihodnji seji.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo direktorja proizvodnje o rezultatih proizvodnje v drugi dekadi meseca avgusta in ga z ugotovitvijo, da rezultati niso zadovoljivi, tudi sprejeli. Osnovna vzroka za to sta: izredno številne in nenormalne okvare na posameznih napravah (Lectromet el. peč, valjarna žice — ogrevalna peč, valjarna Bluming, čistilni stroji na Beli, in časovno predolg remont valjarne trakov) in izredno veliko po-

V zvezi z obravnavo nekaterih stanovanjskih vprašanj, je odbor naročil stanovanjski komisiji, da do konca leta pripravi predlog za korekturo pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev, predvsem tistih členov, ki vsebujejo normativna določila kot so: finančna udeležba, posojilni pogoji, točkovanje in podobno.

PRIPIS: Glede na to, da se v podjetju širijo govornice, da bo v zvezi s sprejetimi sklepi odbora za življenjske pogoje in rekreacijo ukinjen denarni dodatek za topli obrok, smo od pristojne službe dobili naslednje pojasnilo: **DENARNI DODATEK DELAVCEM ŽELEZARNE ZA TOPLI OBROK V VISINI 0,17 N dinarjev NA URO, SE BO IZPLAČEVAL TUDI V BODOČE.**

manjkanje delovne sile. Delavcev predvsem manjka v talilnicah, javorniških valjarnah in predelovalnih obratih.

Ob koncu seje so sprejeli tudi analizo finančnega rezultata za mesec julij in kumulativno za prvih sedem mesecev. Iz analize je razvidno, da smo v mesecu juliju dosegli kljub neugodnim proizvodnim pogojem 438.945 dinarjev dobička in obenem pokrili tudi zahteve iz sanacijskega programa Železarne in stroške iz naslova poizkusne proizvodnje ter investicijskega vzdrževanja za preteklo obdobje. Skupen dobiček v prvih sedmih mesecih znaša 4.981.725 dinarjev.

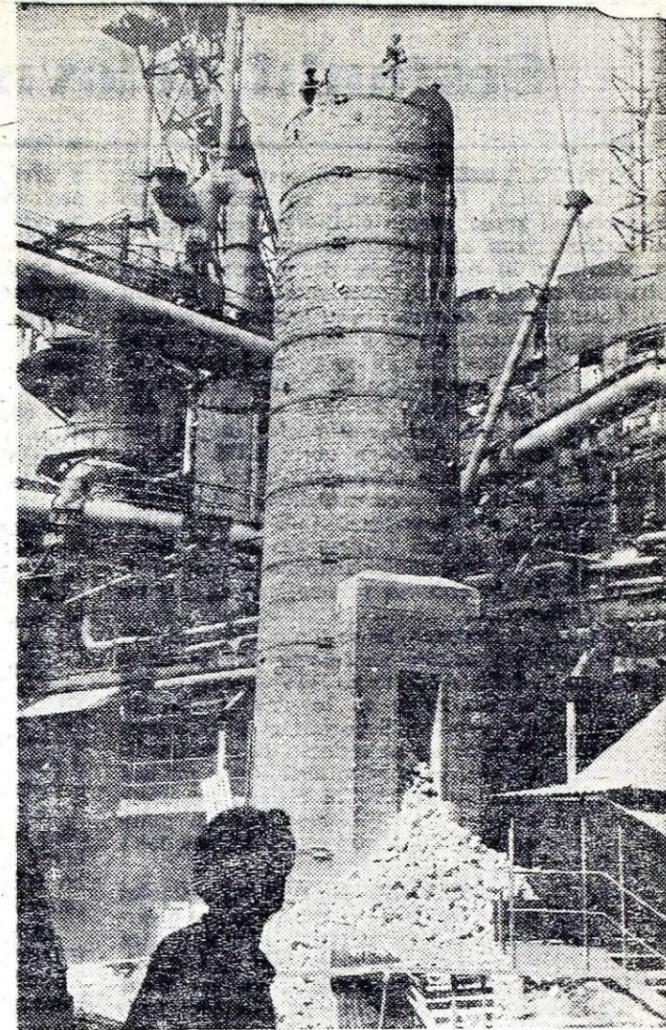
Ekonomika prevažanja surovin in materialov v železarski industriji

Primerjava stroškov za tok materiala po železnici, cesti, trakovih ali žičnicah

V svetovni delitvi dela je danes ekonomika poslovanja izredno pomembna. V zvezi s tem si v vseh proizvodnih podjetjih prizadevajo, da naredijo končne izdelke čim cenejše za uspešno konkurenco na tržišču. V kolikor komu uspe znižati stroške, je zmagovalec v prodaji svojih izdelkov, ki jih je na trgu morda preveč, če pa jih primanjkuje, pa s tem lahko ustvarja večji skupni dohodek in s tem tudi možnost za večjo delitev na osebne dohodke zaposlenih.

Prizadevanje pri zniževanju proizvodnih stroškov mora biti vsestransko. V proizvodnji, pri porabi energije, pri vzdrževanju naprav in prav tako pri transportu, ki je podaljšek proizvodnje.

Stroškom transporta se svoječasno ni posvečalo posebne pozornosti. To vprašanje ni stopalo v ospredje, vse dokler je bil transport še dokaj primitiven. Komaj sto let je od tega, odkar je železnica zamenjala konje in vozove in 50 let, odkar je vozilo na notranje izgorevanje preneslo del prometa nazaj na ceste. Resen vpliv tra-

Remont in rekonstrukcija plavža I, je v polnem teku — na sliki rušenje dimnika starih ogrevalcev zraka za plavže

14. seja odbora za splošne zadeve

Predsednik odbora Zdravko CRV, je za dnevni red seje predlagal pregled sklepov zadnje seje, obravnavo poročila o izvršenih službenih potovanjih v inozemstvo, odobritev novih potovanj in reševanje nekaterih tekočih zadev.

Odbor je poročilo sekretarja o izvršenih službenih potovanjih v inozemstvo vzel na znanje in ni imel pripomb. Odobrili so tudi službena potovanja v inozemstvo za

naslednje obdobje, ker so vsa vezana na poslovne zadeve v zvezi z nabavami ali dogovori.

Odbor je v nadaljevanju odobril nekaj vlog oziroma prošelj, nekaj pa jih je zavrnil. Poleg drugega je odobril tudi prispevek Železarne za osnovno šolo v Cerknem, ki bo grajena kot spomenik padlim partizanom — 10.000 N din, s tem da se polovica zneska nakaže do konca tega leta, druga pa v prvem polletju 1971.

kov pa občutimo šele nekako štiri desetletja.

Ker je delež, kot že rečeno, osebnega dohodka spreminjal v odnosu na celokupne stroške podjetja in ker so ugotovili, da je prav delež transporta velik, se je v Evropi pred približno dvajset leti v Ameriki pa že preje pričelo z intenzivnim študijskim delom za znižanje transportnih stroškov v proizvodnih podjetjih.

Po opravljenih analizah v zvezi s tem, je bilo namreč ugotovljeno in na posvetovanju strokovnjakov za transport, ki je bilo pred nekaj leti v Nemčiji iznešeno, da

v železarski industriji znaša vrednost kapitalnih naložb za prevažalne naprave približno povprečno 35%. Kakšen je ta odstotek v naši Železarni, bi na pamet težko določili. Vendar če pri tem povemo, da se po mišljenju Mr. Worthingtona, vodja železarskega strojnega oddelka pri W. S. Akins & Co, ki je glavni ekspert omenjenega posvetovanja, vključuje v prevažalne naprave vse železniške tirne in tirna vozila, vse ceste, cestna vozila, vse višinske tirne žerjave, portalne žerjave, trakove, poševna dvigala, samohodna dvigala; (Nadaljevanje na 10. str.)

Sestanki delovnih skupin

TOPLOTNA ENERGIJA — Na sestanku delovne skupne Novak, 17. avgusta, so zelo kritično obravnavali razdeljevanje gibljivega dela osebnih dohodkov. Proti sedanjemu načinu delitve ostro protestirajo in ugotavljajo, da v primerjavi z drugimi obrati že dalj časa zaostajajo. N. jim vseh ker morajo delovne ure in nadure prek omejitve za posamezni mesec plačevati iz svoje mase osebnih dohodkov. To jih še posebej prizadene, kadar delajo ob praznikih za potrebe Železarne in si tako zmanjšujejo dohodek — gibljivi del. Napravili so tudi nekaj primerjav in pri tem omenjali upravne službe in obrat ETE. Sodijo, da bi bilo treba delo ob praznikih ter nadurno delo kriti iz sredstev pred razdelitvijo. Problematiko nagrajevanja povezujejo tudi s pomanjkanjem delavcev. Zaradi neurejenega nagrajevanja odhajajo iz tovarne tudi strokovno usposobljeni kadri, ki jih že občutno primanjkuje in jih bo težko nadomestiti.

Ponovno so zahtevali, da se jim odobri uporaba lahkkih čevljev z ozirom na delovne pogoje. Smatrajo, da je treba sredstva za HTV zaščito trošiti bolj funkcionalno in je za to skrajni čas, da njihovi zahtevi ugodijo. S poročilom o polletnem poslovanju tovarne so se strinjali in z zadovoljstvom ugotavljajo, da se kriza metalurgije pri nas zmanjšuje. Niso pa zadovoljni z odnosom predstavniških organov do problemov bazične industrije, ker zavlačujejo z obravnavo za nas tako važnih problemov.

TOPLOTNA ENERGIJA — Tudi na sestanku delovne skupine Stariha, dne 16. avgusta, so obširneje govorili o problemih nagrajevanja. Dalj časa so se zadržali pri izplačevanju gibljivega dela OD. Najbolj nepravilno in nepravično je, da obrat zaradi pomanjkanja delavcev opravlja tudi nadurno delo in praznične ure, vendar pa za te ure ne dobi povečane mase osebnih dohodkov. Vztrajajo pri tem, da je edino objektivno merilo za prikaz poprečnega osebnega dohodka med obrati in kvalifikacijskimi skupinami osnovna tarifna postavka plus odstotek po enoti izdelka. Zavedajo se, da je sistem nagrajevanja težko izdelati tako, da bi bili z njim vsi zadovoljni, vseeno pa menijo, da je treba najti merila, da tisti ki več dela in ob posebnih pogojih nekaj več dobi, ne pa na račun gibljivega dela osebnega dohodka. O nagrajevanju so razpravljali že na sestanku delovne skupine 5. septembra 1969, vendar na pripombe niso dobili pojasnil in odgovorov. Prav tako ni bilo odgovora glede zaščitnih čevljev, o čemer so govorili na sestanku 6. maja 1970.

TOPLOTNA ENERGIJA — Sestanek delovne skupine Drolc je bil 17. avgusta. Tudi na tem sestanku so izčrpno govorili o nagrajevanju. Bilo je več vprašanj na katere bo treba odgovoriti in zato predlagajo, da naj bi nekdo iz finančnega računovodstva dal ustrezna pojasnila. Že na prejšnjih sestankih je bilo predlagano, da naj bi nadurno delo plačevali iz posebnega fonda, vendar niso dobili odgovora. Ponovno predlagajo naj se to uredi, v nasprotnem primeru pa naj bi dobili poprečni odstotek OD tovarne. Menijo tudi, da se ne splača obiskovati sestanke in govoriti o potrebah in zahtevah, ker vse to ostane zapisano le na papirju. Kurjači pri parnih kotlih so zahtevali, da naj se jim odobri nošenje lahkkih čevljev. Na predlog ni bilo odgovora in tudi ni bilo ničesar urejenega. Menijo, da naj bi imeli kolektivne sestanke enkrat v mesecu.

MARTINARNA — LIVNA JAMA — Delovna skupina četrte izmene je imela sestanek 14. avgusta. Obravnavali so okrožnico št. 18. K peti točki imajo pripombo in menijo, da ni prav, če delavec na dan državnega praznika neopravičeno izostane z dela, da se mu piše neopravičen izostanek, ker je državni praznik z zakonom določen kot dela prost plačan dan. Zahtevajo tudi pojasnilo: če delavec neopravičeno izostane z dela na dan državnega praznika, ali ima pravico do nadomestila za OD za praznik, ker to iz okrožnice ni razvidno.

Razpravljali so še o skladiščenju livnega in pomožnega materiala in smatrajo, da bi ves material moral biti vskladiščen na enem mestu in sicer sredi hale v stari valjarni žice.

OTK — KEMICNI — Na sestanku delovne skupine, dne 27. avgusta je bila prebrana informacija finančno računovodskega sektorja o poslovanju

v prvem polletju. V prizadevanjih za čimboljše poslovne rezultate v drugem polletju naj bi tudi ta oddelek s kvalitetnim delom pri spremljanju proizvodnje SM in elektro jeklarne pripomogel, da bo druga polovica zaključena s takim finančnim uspehom kot prva.

HVZ — ŽICARNA — Na sestanku delovne skupine Poklukar 22. 8. so govorili o poslovanju v prvem polletju. Seznanjeni so bili z doseženimi uspehi, ne strinjajo pa se s tem, da je ves čisti dohodek namenjen za kritje izgube iz leta 1968. Smatrajo, da je za poslovno izgubo najmanj kriv delavec. Pripominjajo, da je izguba iz prejšnjih let nastala po krivdi iz višjih forumov izven Železarne.

Pojasnjeno je bilo tudi kako je bil izpolnjen mesečni plan in da so junijske dohodke presegli za 50 dinarjev. Vprašujejo zakaj so predelovalni obrati vedno v drugem delu lestvice osebnih dohodkov in vse tako izgleda kot da niso pomembni. To vprašanje je treba dokončno urediti.

HVZ — ŽICARNA I — Sestanek delovne skupine Tramte je bil 24. avgusta. Vodja delovne skupine je prisotne seznanil s poslovanjem tovarne v prvem polletju. Govoril je o izvršeni realizaciji, o doseženem dohodku podjetja na realizacijo ter o izplačanih osebnih dohodkih. Pripomb niso imeli, razen pri osebnih dohodkih, ko menijo, da leti niso usklajeni med proizvodnimi obrati in službami. Navzoči so bili seznanjeni še s problematiko žičarne glede na pomanjkanje vložka zaradi remonta v valjarni žice v juliju.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — MIZARJI, PLESKARJI, STEKLARJI — Prisotni delavci so bili na sestanku 24. avgusta seznanjeni s poslovanjem tovarne v I. polletju. Glede osebnih dohodkov so izrazili željo, da bi bili zelo zadovoljni če bi dosegli vsaj poprečje Železarne. V zvezi s poročilom HVT je bil dan prikaz o poškodbah za lansko in letošnje leto. Delavce so seznanili še z remontom na plavžu I. Za mizarno ne predvidevajo večjih del, pač pa za pleskarje. Mizarji in steklarji bodo po potrebi pomagali tesarjem. Načeto je bilo vprašanje, kdaj bo priključena voda v kopalnici na pitno vodo. V jeseni umivanje ne bo mogoče, ker je sedaj voda polna umazanije.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — PLASTIKA — Delovna skupina v oddelku plastike je na sestanku 19. avgusta z velikim zanimanjem sprejela informacijo o poslovanju tovarne za prvo polletje. Želijo, da bi bili vedno seznanjeni z uspehi in neuspehi tovarne. Prepričani so, da bi lahko še zmanjšali odstotek poškodb, če bi uporabljali zaščitna sredstva. Pri predvidenem remontu plavža njihova delavnica ne bo imela večjih nalog pač pa bodo več pozornosti posvetili varnostnim predpisom na novi aglomeraciji. Razpravljali so še o dežurni službi v delavnici ter o prehodu na samostojno formiranje osebnih dohodkov kot je bilo pred združitvijo.

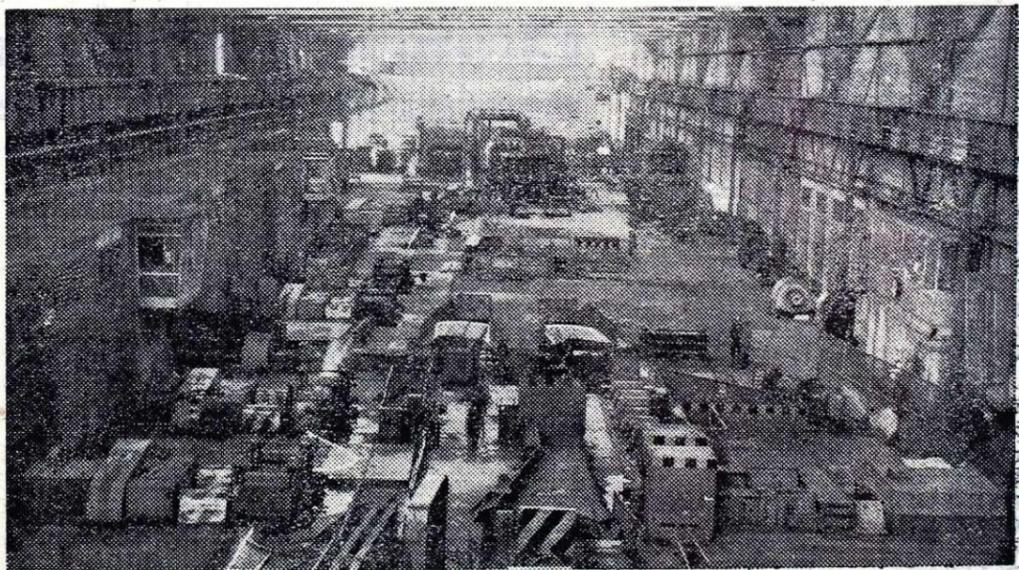
GRADBENO VZDRŽEVANJE — TESARJI — Sestanek so imeli 17. avgusta in poslušali informacijo o poslovanju Železarne v prvem polletju. Zlasti so omenjali osebne dohodke in vzporedno s tem porast življenjskih stroškov. Vodja delovne skupine je za tem poročal o poškodbah in sicer za prvo polletje je prisotne informiral o predvidenih nalogah, ki jih bodo imeli tesarji pri remontu plavža. Menijo, da je za delavce, ki delajo na remontih na višinah in na raznih umazanih delih ena delovna obleka premalo. Predlagajo, da bi dobili tudi eno pollaneno obleko. Celotna skupina zahteva, da se masa osebnih dohodkov za gradbeno vzdrževanje formira posebej, kot je bilo prej. Samo tako bodo delavci plačani za opravljeno delo, kar je tudi pravično.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — ZIDARJI — Delovna skupina je bila na sestanku 25. 8. seznanjena s poslovanjem tovarne v prvem polletju. Tudi v drugem polletju bo treba delati še bolje, da bi dosegli dobre rezultate. Poškodbe pri delu so še vedno pogoste, zato je treba upoštevati navodila za varno delo. Pri remontu plavža ne bodo v večji meri angažirani, so pa druga dela, ki so tudi važna. Bilo je še nekaj pripomb v zvezi z nagrajevanjem. So enotnega mnenja, da masa osebnih dohodkov mora biti ločena za gradbeno vzdrževanje, ne pa da se formira za celotno vzdrževanje.

GRADBENO VZDRŽEVANJE — KLEPARJI — Pripomb k informaciji o poslovanju v prvem polletju na sestanku 17. 8. niso imeli. V zvezi s poškodbami na delovnih mestih menijo, da je treba delati bolj varno. Poslušali so še informacijo o bližnjem remontu plavža št. I in predlagali, da bi organizirali tečaj za pridobitev kvalifikacije v njihovi stroki. Ob koncu sestanka je bila omenjena še delovna disciplina, predvsem korištenje delovnega časa. Zamude vlakov in zaradi tega zamujeni prihodi delavcev na delo so pogosti.

JAVORNIK I — ČISTILNICA — Na skupnem sestanku delovnih skupin Fekonja - Udir je bila prebrana informacija o poslovanju tovarne v prvem polletju. Na sestanku, dne 26. 8. so razpravljali še o planu za težko progo ter lahke proge. Plan bo lažje dosegljiv, ker je vložek pripravljen. Na vsa vprašanja so prisotni dobili odgovore. Največ pripomb je bilo zaradi nizkih dohodkov v primerjavi z drugimi podjetji zato ljudje tudi odhajajo iz tovarne.

VALJARNA BELA — POVRŠINSKA OBDELAVA — Delovna skupina Podlipnik je imela sestanek 26. avgusta. Ugotovili so, da v juliju niso imeli poškodb in priporočajo, da je treba tudi v prihodnje vzdrževati red v oddelku in dosledno uporabljati zaščitna sredstva. Imeli so nekaj pripomb k delu poročila o poslovanju tovarne, ki se nanaša na drugo polletje. Vodja oddelka je analiziral zastoje žerjavov, brusilnih strojev ter slabo odpravo izdelkov. Vzdrževanje naprav je pomanjkljivo ali pa ga sploh ni. Primanjkuje tudi rezervnih delov. Vprašujejo, če je v takšnem položaju sploh možno izpolnjevati proizvodni načrt. Ponovno je bilo postavljeno vprašanje glede osebnih dohodkov za valjarno Bela, ker je delitev različna za posamezne oddelke. Vprašujejo tudi kdo bo v avgustu kril osebne dohodke zaradi slabe proizvodnje.

Med delovnim procesom v valjarni žice na Beli

OBISKALI SMO...

Sindikalni odbor varnostne službe

Po kratkem premoru spet nadaljujemo naš razgovor s predsedniki sindikalnih odborov. Prejšnji teden smo na varnostni službi poiskali predsednika Alfonza Dornika. Kljub temu, da je bil zaposlen na nočni izmeni, se je naši prošnji rad odzval in nekaj več povedal o delu sindikalnega odbora ter o problemih njihove službe.

Sindikalni odbor organizira obveščanje in sicer tako, da občasno organizira sestanke ali pa prek obeh delovnih skupin. Sindikalna organizacija združuje člane kolektiva, ki so zaposleni pri poklicni gasilsko reševalni četi in pa sodelavce pri varnostni službi, to so vratarji, kontrolorji, čuvaji itd.

Delovne skupine se sestajajo ločeno in obravnavajo probleme, ki zadevajo posamezne službe ali pa tovarno v celoti.

Obširneje smo govorili o samem položaju njihove službe v tovarni, ki se precej razlikuje od stanja, ki ga je imela še pred nekaj leti. Sedanji položaj je znatno boljši in tudi razumevanje v obratih do prizadevanj in naporov varnostne službe je drugačno kot je bilo včasih. V zadnjem času je precej pripomogla tudi okrožnica št. 14, ki jo je izdal direktor Železarne in obravnava ter zahteva poostreno delovno disciplino, zlasti še prihajanje na delo in zapuščanje delovnih mest ob koncu dneva.

Tudi sestav zaposlenih je precej drugačen kot v drugih oddelkih in obratih. Skoraj dve tretjini članov kolektiva je delovnih invalidov, kar je treba tudi upoštevati. Dolgo časa je bil v ospredju problem nagrajevanja. Tako so bili na primer čuvaji v nizki skupini, kar pa je bilo nevdružno. Sindikalni odbor si je na vso moč prizadeval, da bi na tem področju izboljšali stanje in zaposlenim omogočili boljše prejemke. Skupni napori in prizadevanja z vodjem oddelka niso bili zaman. Tudi v Železarni smo že pisali o tem, da so pred kratkim imeli kestanek, ki se ga je udeležil sekretar podjetja in še drugi odgovorni. Na sestanku je bilo prikazano dejansko stanje na področju nagrajevanja zaposlenih in sprejet sklep, da je treba ponovno napraviti analitično oceno delovnih mest, ki so jo predložili samoupravnim organom ter pristojnim službam pri upravi podjetja v razpravo in potrditev. Tako pričakujejo, da bo njihov predlog ugodno rešen, zaposlenim pa naj bi omogočili boljše prejemke. Položaj, kakršen je bil, je sindikalnemu odboru narekoval, da je posvetil vso pozornost tudi tistim članom, ki so bili potrebni pomoči. Sindikalni odbor ni imel toliko sredstev, da bi lahko zadostil vsem potrebam, zato so posamezne primere reševali skupaj s pristojno komisijo pri tovarniš-

kem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne. Le-ta je vedno imel in ima tudi sedaj razumevanje za probleme, s katerimi se ukvarja sindikalni odbor varnostne službe.

Poleg težav, ki so jih imeli na področju nagrajevanja je treba omeniti še problem, ki so ga na varnostni službi dokaj ugodno rešili. Predvidevajo, da bodo s 1. oktobrom uvedli skrajšani delovni teden, čeprav so zmanjšali normativ od 83 na 76 zapo-

slenih. Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih so nekaterim sodelavcem povečali pristojnosti oz. obseg dela.

Na koncu našega razgovora je bila omenjena tudi športna rekreacija. Sodelavci zaposleni na varnostni službi se zanimajo za številne športne panoge, predvsem kegljanje, balinanje, streljanje, šah, pozimi pa tudi sankanje itd.

Tako kot za mnoge druge obrate in oddelke, velja tudi za varnostno službo, da sindikalni odbor zelo dobro in učinkovito sodeluje z vodjem oddelka, po drugi strani pa s tovarniškim odborom osnovne organizacije sindikata in samoupravnimi organi. Uspehi so rezultat enotnega in kolektivnega dela sindikalnega odbora in vodje varnostne službe.

Sindikati ZPSŽ zahteva hitrejše reševanje...

(Nadalj. s 1. str.)

Program dela komisije za družbeni standard, osebne dohodke in delovne pogoje je v glavnem zajet že v samem imenu komisije:

a) s področja družbenega standarda bodo obravnavali stanovanjsko problematiko, dopuste in regrese ter družbeno prehrano,
b) pri osebnih dohodkih bodo razpravljali o razmerju delitve dohodka med skladi in osebnim dohodkom, analizirali OD po kvalifikacijskih skupinah, zbrali podatke o najmanjših OD ter o osebnem dohodku na družinskega člana,

c) pri delovnih pogojih bodo razpravljali o zaščiti delavca na delovnem mestu in zaščitnih sredstvih ter o poklicnih obolenjih, posebej pa še o benificiranem delovnem stažu, kar se vse predolgo odlašajo.

Komisija za rekreacijo in oddihe je svoje delo razdelila na tri področja: šport — rekreacija, oddih in izletništvo ter kulturna dejavnost.

a) **Športna rekreacija:**
— Troboji tovarn ZP — letni in zimski del
— srečanja najboljših ekip po panogah,
— srečanja veteranov,
— srečanja invalidov,
— srečanja ribičev,
— srečanja z drugimi podjetji.

b) **Oddihi in izletništvo:**
— izmenjava kapacitet za letovanja v počitniških domovih,
— najemanje novih kapacitet letovanja,
— programirati izlete prek leta,
— organizirati izlete in pohode ZP

c) **Kulturna dejavnost:**
— ugotoviti interesne skupine kot so: dramska, folklorna, pevška, glasbena, likovna in druge,

— izmenjava in srečanja interesnih skupin,
— dviganje kulturne dejavnosti na nivo športne rekreacije.

Akcijski program komisije za rekreacijo in oddihe za leto 1970:

— letne športne igre železarjev združenega podjetja Slovenske železarne,
— pohod železarjev na Triglav
— srečanje pihalnih orkestron na Ravnah,
— skupna foto razstava,
— skupna slikarska razstava.

Komisije so si naložile obširen program nalog, od katerih so ene kratkoročnejšega značaja, za reševanje drugih pa bo potrebno več časa.

Zastavljene naloge obsegajo zelo široko področje, vendar se nanašajo na vsakega posameznika, na posamezno tovarno in združeno podjetje kot celoto. Pri takih skupnih vprašanjih bodo potrebne sistemske rešitve. Člani izvršnega odbora se zavedajo, da je pogoj za uspešno delo odkrito dogovarjanje in dobra priprava materialov. Zato se

Jubilanti 50-letniki

V septembru bodo praznovali petdeseti rojstni dan naslednji naši sodelavci: Drago MARKIZETI, žebljarna — 1. septembra, Štefan RUS, šamotarna — 3. septembra, Ivan GASPERIN, žičarna — 4. septembra, Alojz MESTEK, strojno vzdrževanje — 5. septembra, Alojz RUDOLF, transportna služba — 17. septembra, Slavko MARKELJ, jeklovlek — 20. septembra, Terezija GACNIK, GPZ — 22. septembra, Vinko PETERNEL, valj. 2400 — 24. septembra, Radmilo DENIČ, valj. 2400 — 27. septembra.

Vsem jubilentom iskreno čestitamo!

bo potrebno tudi dogovoriti za enoten kriterij zbiranja in dajanja podatkov, za kar pa imajo po tovarnah različne službe, ki so različno organizirane. Tudi tu bo potrebno razmisliti o poenotenju dela služb, ki obravnavajo isto področje.

Potrebno bo tudi več sodelovanja s poslovnim odborom in komisijami pri delavskem svetu združenega podjetja in stalno tekoče obveščanje, zato bodo s programi seznanili tudi vodstvo in organe samoupravljanja pri združenem podjetju. Tovarniški odbori sindikatov po tovarnah pa imajo nalogo razpravljati o vseh programih in z njimi seznaniti svoje člane.

V nadaljevanju seje so razpravljali o polletnem poslovnem poročilu združenega podjetja in ugotovili, da bodo letošnje poslovno leto zaključili z minimalnim dohodkom. V tem ne vidijo perspektive. Podpirajo sicer prizadevanja delavskega sveta in uprave ZP, vendar rezultati ob polletju kažejo na le delni uspeh ob koncu leta, če se dinamika ne bo spremenila. Zato predlagajo, da ponovno skupno pregledajo že sprejeti sanacijski in akcijski program ter ponovno analizirajo notranje in zunanje ukrepe.

Potrebna je široka politična akcija, kjer bodo zagovarjali enotna stališča v vseh treh tovarnah. V zvezi s tem pa pogrešajo pomoč Zveze komunistov, ki bi združena, predvsem pa enotna na nivoju združenega podjetja obvezala svoje člane s konkretnimi nalogami. Potrebno bo tudi večje sodelovanje z Zvezo mladine, ki sicer že deluje v okviru združenega podjetja. Nadalje so ugotovili, da je

naloga sindikata pri združenem podjetju politično povezovanje vseh treh kolektivov, zato se bodo borili in zavzemali za vse pozitivne rešitve in vprašanja, obenem pa ostro grajali napake in prepočasno in nepravilno reševanje problemov znotraj in zunaj združenega podjetja.

Ko so potem razpravljali o konferenci samoupravljavcev črne metalurgije, so ugotovili, da po kolektivih sploh še niso razpravljali o materialih, ker jih odbor pri Združenju jugoslovanskih železarn ni poslal. Rok za pripombe je sicer podaljšan do 15. septembra, vendar je le temeljita razprava o materialih za konferenco pogoj za uspeh.

Opozorili so tudi na visoke stroške konference, ker se jim zdijo nerealni, posebno če primerjajo članarino za leto 1970, ki jo članice plačujejo združenju, kar znaša 417.220.000 S din, od tega pa za združeno podjetje Slovenskih železarn prispeva:

tovarna Jesenice 52.020.000 SD

tovarna Ravnane 31.420.000 SD

tovarna Štore 16.720.000 SD

Na koncu seje so sklenili, da o delu in pripravah sindikata in združenega podjetja seznanijo republiški odbor sindikata za industrijo in rudarstvo in zahtevajo podporo o vseh tistih vprašanjih, ki terjajo rešitev zunaj združenega podjetja.

Pogovorili so se še o troboju železarn, ki bo 5. septembra na Ravnah in skupnem izletu železarjev na Triglav, ki bo 19. septembra. Poudarili so, da je pri takih srečanjih pomembno predvsem medsebojno spoznavanje in tovarištvo, saj je to pogoj za še boljše sodelovanje v okviru združenega podjetja Slovenske železarne.

J. K.

Pred slavnostjo sejo DS preteklo soboto je imel kratek koncert tudi pihalni orkester

Spomini iz NOB

Kurirji karavle 16 na Mežaklji

Milan Kodrič

Opisal bom službo transportnega kurirja v partizanih leta 1944. Imenovali so nas »Kurirji karavle 16 na Mežaklji«.

Kako sem prišel v partizane in sprejel funkcijo kurirja?

Ko sem bil še v dolini, sem delal v železarni na Jesenicah. Tedaj sem raznašal letake in tako ilegalno delal za partizane na terenu. Moj najboljši tovariš je bil Polde Ferjan. Drug drugemu sva si največ zaupala. Nekoč so ga odkrili, da je terenski kurir. Moral se je umakniti v partizane. Žal sem bil čez dva meseca tudi jaz izdan. Čeprav bi osvobodilnemu gibanju več koristil, če bi na terenu nadaljeval začeto aktivno delo, vendar so Nemci odkrili moje ime in moral sem se dva meseca za Poldijem tudi jaz umakniti.

MLADI VOJAKI, KI SO SLUŽILI V NEMŠKI VOJSKI IN SE PO SVO-

ji narodni zavednosti umaknili službi okupatorja ter odšli k partizanom, niso vršili kurirske službe. Dali so jih v četo, najprej v Bohinjsko, nato pa so jih s transportom poslali na Primorsko. Prav zaradi tega sta bili dve mesti med kurirji karavle 16 na Mežaklji prosti. Tako sva midva s Ferjanovim Poldetom prevzela funkcijo kurirja na Mežaklji. Dodeljen nama je bil še tretji, po rodu Primorec. Tako smo štirje: Polde Ferjan, Primorec Stane Maver in jaz sestavljali celotno posadko za Karavlo 16 na Mežaklji. Pozneje se nam je pridružil tudi Tone Kopitar.

Naporna in odgovorna je bila služba transportnih kurirjev. Vsak dan smo hodili »na voz«. Pot ni bila le naporna in dolga, temveč tudi zelo odgovorna. Transportni kurirji smo se imenovali zato, ker smo prenašali pakete in spremljali nove ljudi, ki so se — ali prostovoljno javili,

da gredo med partizane — ali tiste, ki so bili mobilizirani. Naša vsakdanja pot je potekala od spomenika talcev na Hrušici prek Mežaklje do Srednje Radovne, kamor sta prišla dva kurirja iz druge čete, ki je bila na Pokljuki. Včasih teh kurirjev ni bilo, pa smo morali nadaljevati pot do Pokljuke. Zvezo smo imeli vedno le zvečer. Podnevi bi bilo preveč tvegano prečkati cesto in železniško progo Jesenice—Planica. En dan sva šla na zvezo Polde Ferjan in jaz, drugi dan pa Stane Maver in Tone Kopitar. Zbirna baza iz doline, Koroške in doline Pod Stolom je bila v Jeseniških Rovtih. Poleg naše transportne zveze so bile še druge kot: relejna, vojaška in obveščevalna.

Ko so prišli minerci iz Jeseniško-bohinjskega odreda, da bi minirali progo na Hrušici, smo jim morali zabraniti, ker bi bila potem vsa

zveza iz vsega Gorenjskega kota prekinjena. Tovariši so nas razumeli, kajti proga ni imela večjega vojaškega pomena, da bi jo morali minirati.

Za transportnega kurirja sem bil eno leto. Po dvajset pa tudi po 130 ljudi je bilo treba naenkrat prepeljati na varno mesto. Kurir je moral biti vedno dobre volje in hrabriti druge. Kurir iz Jeseniških rovtov nama je prinesel sprejemna pisma, da sva vedela, kateri izmed ljudi je bolj ali manj zanesljiv. Hodila sva s Poldijem tako, da je eden od naju šel pred transportom, drugi pa za njim. Odšli smo v mraku od zbirne baze, se umaknili v gozd in hodili ponoči. Uro pred polnočjo smo dosegli Mrzle Konte na Mežaklji, kjer smo prenočili v hlevu. Skuhali smo si čaj, največkrat kar iz smrekovih igel, ker drugega ni bilo. Imela sva velike težave, posebno s tistimi, ki so prišli iz taborišča. Bili so oslabljeni, podhranjeni, slabo napravljeni in brez pravega obuvala. Med njimi so bili ljudje različne narodnosti: Čehi, Poljaki, Rusi, Francozi, Angleži, Američani, pa tudi nemških dezerterjev je bilo veliko, zlasti

pozimi. Največji transporti so bili v jeseni 1944.

Pomanjkanje hrane je bilo zelo občutno. Največ so pomagali dobri in zavedni ljudje. H Klemenu na Hrušici so žene in drugi svojci kurirjev nosili hrano, obleko in obutev. Mnogo pomoči stanovalcem nudila Klemen in njegova žena. Veliko so nam pomagali tudi Bevčevi. Njihova hčerka Mici je v času nemške hajke izgubila življenje na Mežaklji. Omeniti moram še dobrotnike, kot so: Pesnakov, Gogal, Biček, Franc Slivnik s Hrušice in drugi, ki jim bomo iz srca hvaležni za pomoč v naših težkih dneh.

Čeprav smo bili lačni, čevlji so nam večkrat ponoči od mraza kar na nogah zmrznili in so bile noge otrple od mraza, skoraj negibne, čeprav nismo zvečer legali v posteljo in je okrog nas zavijala burja svoj divji ples, je bilo med nami tovarištvo, ki nas je ogrelo. Morda bo z leti zbledel spomin na vse nevarnosti, ki so kakor divje zveri prežale na nas, toda ena lučka spomina ne bo ugasnila nikoli: v trpljenju smo bili kot ena družina, iskreni prijatelji — kot morajo biti le ljudje, ki jih je prekalilo gorje.

Mitja Košir

Les Droites

Molče stopava drug za drugim po ozki gazi, spretno speljani med ledenškimi razpokami. To je torej ledenik Argentiere, lepši je in večji kot njegov sosed Mer de Glace. Prvič sva z Marjanom tu vendar takoj, ko zagledava celo vrsto divjih, prepadnih sten, spoznavava našo goro Les Droites, eno najtežjih ledenih sten v Alpah. Do naju priplava vrisk iz višave. Boro in Stane sta, a ju ne moreva najti v silnem labirintu ledu in granita. Brez težav ugotoviva tudi najino smer. V desnem delu stene se visoko vanjo dviguje steber, po katerem je francoski Anapurnovec Jean Couzy speljal smer, ki je bila do sedaj šele trikrat ponovljena.

Kmalu sva pri vstopu. Široka obrobna zev naju precej časa zadržuje, a jo končno premagava po zelo strmim snežnem rebri, ki je ostalo, kdo ve kako, prilepljeno na ledeno ploskev tam, kjer neusmiljeno gospodarijo plazovi. Prijatelja nad nama, ki plezata v »direktni« smeri nama kliče naj nikar ne vstopava. Zakaj? Res, da je ura že dve popoldan, vendar ni tukaj nobenih serakov, kot v Brenvi. Ko plezava prve metre po lahkih skalah, pomešanih z ledom, nekaj v zraku nad nama završi. Preplašen pogledam navzgor, ker mi je ta zvok nekam čudno znan, a nič ne opazim. To je zopet letalo, pravi Marjan. Pa je že prepozno da bi se o tem prepričal, kot divja jaga se pripodi prek skalnega skoka na naju pravi pravcati

plaz, sestavljen iz velikih in malo manjših kosov ledu in skal. In to na najbolj nerodnem mestu. Stojiva na ledeni ploskvi samo na konicah derez in nemočno gledava navzgor, kdaj naju bo kakšen kamen ali večji kos ledu »pozabil« zgrešiti. Sekunde se mi zde kot večnost, a obstreljevanje ne poneha. Ne upam si pogledati kaj je z Marjanom, tedaj pa ga že zaslišim, kako na glas ugotavlja, da lahko čez vrh narediva križ. Pa ga ni treba. Popolnoma cela je ta stara, dobra prijateljica, ki naju je povezovala že v tolikih stenah. Strah je hitro mimo, sedaj pa je treba naglo ukrepati. Sva namreč v vpadnici vsega, kar pade iz stene nad nama. Čim hitreje morava na levo, na steber, ali pa si ne bova nikdar več stisnila rok na vrhu.

Pričneva s težavnim prečanjem. Led je trd in zahteva popolno previdnost, toda nama se mudi in pozabiva na pravila varnosti. Marjan ravno doseže malo boljše stojišče za granitnim blokom, ko zopet zaropota nad nama. Čutim kako mi gre srh po hrbtu. Ali nama res ne bo uspelo pobegniti iz te norišnice. Ponovi se prejšnji prizor. Glavo stisnem med ramena in čakam. Ne morem se premakniti, ker bi najmanjša kretnja pomenila usoden padec obeh. Prepričujem se, da imam odlično čelado, čeprav vem, da mi pri polnem zadetku ne bi pomagala nitj jeklena plošča. Po čeladi udarja le še ledeni drobir, jaz pa še vedno nepremično sto-

jim in mi ne gre v glavo, da sva še vedno na ledeni strmini v severni steni Les Droites in ne nekaj sto metrov niže pokopana v kaki razpoki ledenika Argentiere. Marjan me priganja, tudi on je ušel vsem večjim kosom. Vse najine vroče želje so se sedaj upodobile v ozki polički na razu stebra. Šele tam bova na varnem. Hitiva kolikor se le da. Kjer bi v normalnih okoliščinah zabijala kline, plezava sedaj skoraj brez varovanja. Kaj vse naredi strah. Sedaj sva že ugotovila vozni red padajočega kamenja in še preden naju plaz zajame že najdeva dobro stojišče, kjer se vsaj lahko malo umikava. Gora nama nudi možnost da odneseva celi glavi, v katerih pa tako ni veliko, ko ob tako poznem času vstopava. Sedaj šele vem, zakaj sta nama prijatelja odsvetovala vstopiti.

Ura je šest popoldan, ko doseževa poličko. Brez besed se sesedeva in se zagledava drug v drugega. Verjetno izgledava precej neumno, ker oba izbruhneva v smeh. Samo živčna sprostitvev je to. Dajeva duška najini sreči, kot vojak, ki se živ vrača iz bitke. V tej razigranosti pozabiva celo na vreme. Šele ko kuhava večerjo, opaziva, da se je nebo prevleklo s temnimi nevihtnimi oblaki. Kar ne moreva verjeti, sedaj, ko naju je gora spustila na varno pred plazovi, nama pa grozi z nevihto. Kaj pa Boro in Stane, ali sta že izplezala? Ali nam res sedaj, ko smo tako blizu zmagi, ne bo uspelo?

Ko je večerja pripravljena, padejo prve kaplje. Brž sva pod bivač vrečo in se pripraviva na mokro noč. Mrzlo zapiha okoli roba in ker sva prav na razu, sva popolnoma izpostavljena sunkom vetra, ki poganja v naju cele zavesse dežja. Dokler samo dežuje še gre, a kaj če začne snežiti. Ne marava misliti na to. Jutri se bo odločilo. Od tukaj še vedno lahko sestopiva v dolino. Veva pa, da če je sila, se delajo nemogoče stvari.

Bilo je pred šestimi leti, ko so trije odlični alpinisti bili prisiljeni zaradi slabega vremena prečiti iz »direktni« na steber. Toda led, obilica snega in grozovit vihar jih niso spustili iz stene. Tik pod vrhom so se morali obrniti in se dva dni spuščati skozi beli pekel nazaj v dolino. Sedaj, ko sva tu, šele veva, kakšno dejanje so takrat naredili naši dobri znanci Tone, Metod in Pavle. Zaslužili bi mnogo več, kot spust iz severne stene Les Droites.

O spanju ni govora, ker sva popolnoma mokra. Deževnica se nama cedi za vrat in naju neusmiljeno namaka. Marjanova pripomba, da sva na vodno hlajenje kar ustrezna. Na kaj vse se mora človek navaditi, če hoče biti alpinist. Drgetava od mraza, vendar nama ni niti za trenutek žal, da sva tukaj. Bova vsaj videla, kaj sva sposobna. Če bo šlo vse po sreči, bova jutri že v Chamonixu. Bova pa tam nadoknadila s spanjem.

Tako nama pogovor zaide tudi domov, v domače gore. Spominjava se vseh prijateljev, ki so ostali doma in mogoče prav sedaj sedijo v neki planinski koči in uživajo

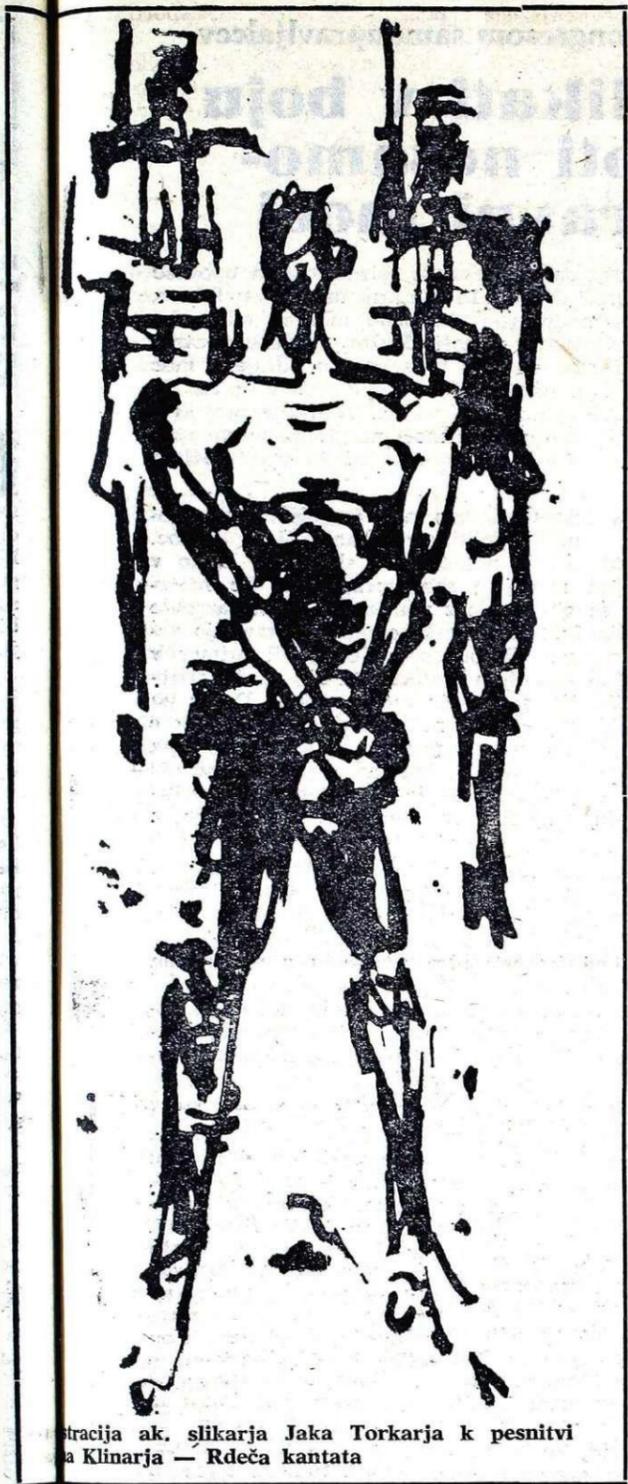
enega tistih čudovitih večerov, ki z zlatimi črkami ostanejo zapisani v spominu. Midva pa tukaj komaj čakava jutra in si nad vse želiva sonca.

Niti opaziva ne kdaj se popolnoma zjasni. Oblaki izginejo kdo ve kam in z neba se nama mrzlo nasmehnejo zvezde, ki pa že bledijo. Končno se zdani. Hitiva s pospravljanjem mokre opreme in še v jutranjem mraku pričneva s plezanjem. Zopet sledijo številni raztežaji nazaj v steno in po njenem strmlem ledu navzgor proti skalni stebri. Najdeva prvi klin. Torej sva v pravi smeri. Ledeni kamni in poči vodijo nazaj na steber, ki je že ves v soncu. Ko doseževa prve skale na stebri, se udobno zlekneva na sončni polički visoko nad dolino, proč od civilizacije, ki je samo krinka pred človekovim neznanjem. Za kaj vse so ljudje, ki ne živijo z naravo, prikrajšani.

Prijatelja vriskata že zelo visoko, zato tudi midva pohitiva. Nekaj časa nama steber ne dela težav, potem pa prideva tja, kjer preide v strmo steno. Tu so torej morali obrniti Kamničani. Popolnoma gladka plošča nama sedaj ne dela težav, ker je suha, zato pa nama strmo snežišče nad njo vzame precej časa. Sledijo trije čudoviti raztežaji v kopni skali, potem pa je veselja konec. Smer zavije na desno, v senco. Zopet se začne zamudno plezanje po poledenelih skalah. Ni in ni konca temu utrujajočemu plezanju. Končno se le izmotava iz tega nemogočega terena in prilezeva na odrešilno vršno snežišče, ki je hitro za nama. A kaj je zopet to? Sonca ni več, le

stracija na Klin

end svin: Se zopet I meljan do tuljovito k mi, dogov nje, sva na blizu zasliši smo iz ste leto kole si na Nepo treni. Tri so namj kih tri, ki prednja usj za ovino. Zano ses izkazuje, kc čaka. Hitim Taleker se vlabi. Monten še pa je pa I Iz tega n zeva kmah gic. tej tur A kato, se v ta. Da pa ko, je treb na ončnih nika. de (dem. Mont. tova. da je nje. anj. Z

Stracija ak. slikarja Jaka Torkarja k pesnitvi
Klinarja — Rdeča kantata

enoli sivina okoli naju. Se opet poslabšalo vreme? Tudi doseže vrh in zatuli ovito kitico neke pesmi, dogovorjeno znamenje, vava na vrhu. Od čisto blizu zasliši odgovor. Torej smo iz stene. Že tretjič letos kole skupaj stojimo na v. Nepopisen je takle trenje. Tri izredne stene so za nami letos, šest težkih, ki vsaka po sebi prednja uspeh za nas in za čvino.

Za no sestop, ki pa se izkaže, kot pa smo pričakovali. Hitimo po ledeniku. Tudi se nam mudi na vlak Montenersa. Za boljše pa poskrbi vreme. Iz tega neba prične deževati, kmalu smo že drugič v suhi turi čisto mokri. A kaj, saj se vračamo v t. Da pa ne gre vse tako, je treba, se izgubimo na ledenih morenah ledenika de Glace. Ko pridemo na Monteners pa ugotovimo, da je bilo vse divjanje. Zadnji vlak za

Chamonix je že odpeljal. Čaka nas še sestop po lepi poti v dolino, tisoč metrov nižje, ki pa jo zdaj vsi preklinjamo.

Tako gre torej zadnja tura v Mont Blanški skupini h koncu. A samo za naju s Stanetom. Boro in Marjan imata še dovolj dopusta in bosta še tu. Midva pa kar nekam žalostna sestopiva v dolino in ne gledava nazaj. So trenutki, ko bi človek najraje stekel nazaj in se nikdar več ne vrnil. Saj vendar pripadamo goram, za njih živimo. Vedno se bojimo slovesa. Toda kaj, ko so tudi druge dolžnosti. Zopet me čaka delo v železarni, Staneta pa poleg službe težko pričakujeta tudi žena in mala hčerkica. In še nekaj nas sili domov, to so naše prelepe gore, ki kod podoba iz sanj vabijo iz daljave.

Še bomo prišli, čudovite gore Mont Blanca, vendar nas vedno bolj hrepeneče kličejo grebeni in stene domačih gora, ki jim po lepoti ni enakih.

Vlado Graseli, najbolj gosposki jetnik v skupni celici na koncu hodnika, je bil zanimiva skrivnostna prikazen. Pri jetnikih je takoj zbudil pozornost. Bilo jih je okoli trideset. Čepeli so po tleh, največ ob zidu, kakih pet metrov dolge in nekaj čez tri metre široke sobe. Nekateri so tudi stali. Orožnik je odprl vrata, jezno pogledal in trdo zaklel.

»Na svoja mesta!«
Večina stoječih je počenila, še preden je kaj zinil. Tišina. Vlado je nerad prestopil prag. Bil je pravo nasprotje razcapanih, zamazanih in največ pokvečenih prihuljenih postav: visok, nadvse lepo raščen, ožgan v obraz, z valovitimi lasmi in v čisti, elegantni obleki. Orožnika je minila potrpečljivost, nagnal ga je naprej in zaloputnil vrata.

Iz mrke množice arestantov se je dvignil močan fant, sobni starešina Rajko. Pokazal je na vrata in negotovo zapovedal:

»Sezujite čevlje! Tam je prostor zanje.«
Vlado se je ozrl okrog sebe. Na eni strani vrat je stala okrušena posoda za pitno vodo, zraven nje zamazana pločevinasta čaša; a na drugi strani kup najrazličnejših švedrov, opank in nekaj dobrih čevljev. Vlado se ni sezul.

»Če smo vsi bos, naj bo še on!« se je oglasil nekdo pod oknom.

Mnogi so pritrdili in čakali, kaj bo storil starešina. Med njimi je bil šele nekaj dni. Na zapore se je dobro spoznal. Cenil je starešinsko čast in se je brž dokopal do nje. Lahko je komandiral nad vsemi, odredjal pospravljajča sobe, kupoval za vse cigarete in pičle priboljške, mešetaril z oblekami in delal tiste male dobičke, ki so možni celo tam, kjer manjka čikov in je košček sira že velik priboljšek. Ni se mu bilo dobro zameriti. Pred gosposkim človekom je odpovedala njegova korajža. Morda je vohal koristi in si ni maral podreti mostu do njih.

»Povsod na svetu je dvojna mera,« je zagodrnjal upognjen in suh rudar, ki je odgonsko potoval v rojstno občino. S starešino sta si bila kakor pes in mačka. Sprva se mu ni pokoril, a Rajko ga je ukrotil z nekaj krepkimi udarci. Poslej je moral vsaj vsak drugi dan ribati kiblo.

Starešina se spričo gospoda ni menil za njegovo

odredil za pometanje. Potem so zarožljali ključni in na hodnik so se gnetli ljudje iz številnih celic. Smrad je udaril iz njih, Vlado je komaj prišel na tlakovano dvorišče, kjer je srkal svež zrak. Bilo je mrzlo in temno. Jetniki so se zvrstili v krog, mnogi so se topli za prostor v umazanem, obupno zanemarjenem stranišču, nekateri so se pa umivali pri vodnjaku. Gospod se je izognil odvratnih, na čudne načine zakrpanih revežev in se nagonsko bližal ljudem v čednih oblekah, ki jih ni manjkalo. Kakor omotičen je hodil v krogu, gledal pisano jetniško kompanijo in zmajeval z glavo.

»Noter!« je zaukazal orožnik.
Kompanija se je vsula z dvorišča, se prerivala po hodniku in polnila sobe. Vlado je moral prehitro nazaj, zdaj je desetkrat težje stopil v celico kakor prvič. Sezul je čevlje in počenil k zidu. Čez kakšno uro je zaživel na hodniku, spet so odprli vsa vrata.

»Tiho!« je zapovedal Rajko in stopil v vežo. »Kogar pokliče, naj se ne obotavlja.«
Na drugem koncu hodnika, ob izhodu, je nekdo glasno klical imena. Vse je napeto prisluškovalo. Kdor je bil poklican in se ni še v tisti sekundi znašel pred vrati, ga je starešina zgrabil za vrat in sunil ven. Marsikdo je lovil švedre ali ni prav čul, pa je občutil Rajkovo pest.

»Graseli Vlado!«
»Tukaj!« je zavpil Vlado, si brž nataknil čevlje, pogladil lase, a so že kričali nad njim, naj se podviza, naj ne bo kakor kmečka nevesta.

Izklicali so še nekatere, potem so zaprli celice in nekaj časa je bila v njih prijetna prostornost, da so se preostali jetniki laže razgibali. Mnogi od izklicanih se sploh niso vrnili. Vlado je pa nekam zadovoljen prišel nazaj.

»Prekontrolirali so osebne podatke,« je pojasnjeval sam od sebe.

»Zaradi kosila, da vas ne zgreše,« je šaljivo pripomnil šofer Januš. Mož je sedel v luknji, ker je zavozil v neki plot in ni mogel plačati globe.

»Kaj pa dajo dobrega?« je zanimalo gospoda.
»Pečenko!« se je oglasil rudar.

Tone
Čufar

Gospod in ušivec

1

godrnjanje. Odrinil je nekaj ljudi, da bi Vlado lahko sedel. Gospod je pa odkimal. Večkrat je pokukal skozi lino v vratih, se poslanjal na podbojih in ko se je že dodobra utrudil, si je poiskal edino mesto, ki je nekako odgovarjalo sedežu. Na pločevinasti posodi v kotu je prečepel dolge ure in si tiščal robec pod nos. Ko so nekatere prijele naravne potrebe, je šele spoznal, kam se je posadil.

Jetniki so se pomenkovali in tudi njega zvalili iz molka. Pozanimal se je za navade v zaporu. Najbolj ga je skrbelo, da ne bo ostrizen. Svetovali so mu, naj se prikrije. Neprestano si je gladil lepe kodre. Zanimal ga je način zasliševanja. Jetniki so mu vedeli povedati različne zgodbe, da se je kar zamislil. Spraševali so ga, zakaj je cepnil mednje, pa niso zvedeli nič določenega.

»Iz Švice je prišla nekakšna tiralica za mano,« je govoril zviška. »Pri stricu sem zvedel zanjo, se takoj pripeljal sem, da poizvem, kako in kaj, pa so me pridržali. Sam se radoveden, kaj hočejo.«

»O, boste že zvedeli, ni se vam treba bati,« ga je dvoumno potolažil Rajko.

V celici se je stemnilo. Orožnik je od zunaj prižgal luč, odprl vrata, da so natočili vode, zaukazal mir in spet zaklenil. Jetniki so se zlekneli po tleh, kakor je kdo vedel in znal. Vlado je sezul čevlje in se nerad spravil mednje. V počasnih nočnih urah je sem in tja zadremal, počitka mu pa trde deske nišo dale. Vse ga je bolelo. Z obračanjem si ni nič pomagal. Če se je dvignil, so speči sosedje raztegnili ude in mu zavzeli prostor.

Proti jutru je kazalo, da bo trdo zaspal, a so nagnali v sobo nove aretirance. Legli so vse križem. Tudi na Vlada se je zvalil smrdljiv dedec. Nič se ni zmenil za njegove ugovore. Kmalu je zagrčal. A dva druga pijanca sta rogovilila toliko časa, da ju je Rajko pošteno namlatil. Vlado je prišel ob spanec, starešini je potožil, da ga skrbe prihodnje noči, in mu verjel, da se bo kmalu vsemu privadil.

»Ej, če ljudje prestanejo po deset, po dvajset let v ječah,« je menil starešina, »tudi vi počakate, da uredi, kar je treba. Začetek je pa povsod neroden.«

Rano zjutraj so se vsi spravili pokonci. Rajko je spet dal rudarju kiblo, naj jo poriba, dva druga je

»Naj bo kar hoče, samo da me niso ostrigli.«
»Dan še ni pri kraju,« je menil starešina. »In kar se ne zgodi danes, se lahko jutri. Navadno vse ostrizejo, le redki se izmuzne.«

»To vem že od včeraj!« ga je zavrnil in se predal razmišljanju. Gledal je po glavah. Marsikdo je nosil balin.

Čez čas je prišel orožnik.

»Snemite pokrivala!«

Razoglavi so samo zri vanj, drugi so neradi ubogali. Orožnik je pogledal vsakega posebej, napeta tišina je prevladovala v celici, potem jih je skoraj polovico pokazal in je tudi proti Vladu iztegnil roko.

»Z mano!«

Šli so in se pozneje posamič vračali. Gologlavi in s čudnim nasmeškom. Tudi Vlado se je skušal smehljati. Neprestano se je otipaval po balinu, rad bi se videl v oknu in ni verjel tovarišem, da je še zmeraj fant of fare. Rudar se mu je škodoželjno nasmihal in je zamrmral sosedu:

»Mislim sem, da je samo smrt pravična, pa so včasih tudi orožniki. Naj bo za vse enako!«

Vlado je nemirno hodil po celici.

»Kaj poreko prijatelji in drugi ljudje?« se je spraševal in se obračal k tovarišem na tleh. »Toliko sem poznan, zdaj naj pa naenkrat nosim pečat zapora. Gotovo ste že kaj čitali o meni. Neštetokrat sem zmagal pri plavalnih tekmah, v tenisu. Listi so objavljali slike...«

»Vse lahko,« je menil Rajko in ga vprašal po imenu, ki si ga ni bil dodobra zapomnil.

14. novembra letos bo preteklo 65 let, ko se je pri Markežu na Murovi rodil naš delavski pisatelj Tone Čufar. Ob tej obletnici bomo objavili nekaj njegovih novel.

Ekonomsko prevažanje surovin in materialov v železarski industriji

(Nadalj. s 5. str.)

viličarje itd. moremo reči, da to tudi za nas kar krepko drži.

Razumljivo, da je ob vsem tem postajalo vedno bolj pereče vprašanje, kako znižati stroške prevažanja (transporta). Pri tem nas mora vsekakor voditi osnovno načelo, da prevažamo čimmanj in kar se da na čim cenejši način. Pri tem nastopi vprašanje, kateri pa je najcenejši način?

Razumljivo, da se na to ne da odgovoriti v enem stavku. Mr. Worthington je v zvezi s tem obdelal konkretni primer in pri tem prišel do zaključka, da to zavisi od:

- a) razdalje in terena, po katerem naj se material prevažata,
- b) količine materiala in enotnosti v zahtevah sistema prevažanja,
- c) od prevoznih pogojev in metod na mestih nakladanja ter razkladanja,
- d) tipa, vrste materiala,
- e) stroškov, ki se nanašajo na delo, gorivo in druge zahteve.

Pri vseh teh različnostih bi bil študij ekonomičnosti transporta ekstremno kompliciran. Zaradi tega se pri tem daje prednost, da je najpreje izvleči jedro obra-

tovalnih stroškov pri različnih pogojih in za tem študirati učinke na stroške pri spreminjanju enega ali dveh pogojev hkrati.

Mr. Worthington je kot primer vzel prevoz 1000 ton železove rude 5 milj daleč po čisto ravnem terenu v eni uri in sicer z železniškimi vagoni, specialnimi avtomobili, trakovi ali žičnico. Pri tem je ugotovil, da bi znašali stroški prevoza:

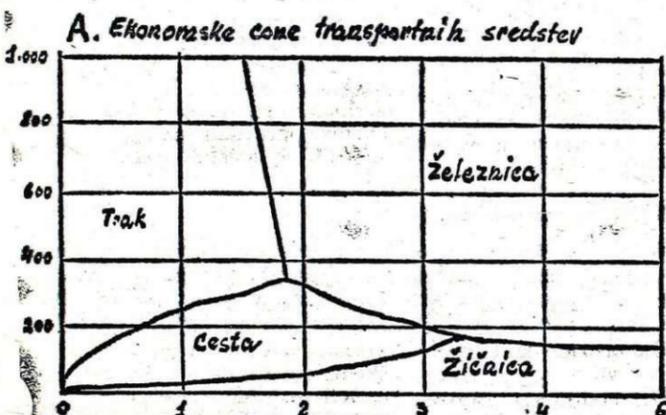
a) po železnici	6,1
b) s trakom	14,2
d) po cesti	15,4
d) z žičnico	16,5

vrednostne enote na tono.

To pa je le primer z navedenimi pogoji. Ker pri tem igrata veliko vlogo razdalja in količina, je Mr. Worthington izračunal stroške za manjše in večje razdalje ter količine. Pri tem je ugotovil, da je pri enakih drugih pogojih najcenejše prevažati:

- a) z železnico najmanj približno 300 ton/h blaga na razdaljo najmanj 1,8 milje,
- b) s cestnimi vozili najdalj 3,4 milje in največ 300 ton/h,
- c) s trakovi najdalj 1,8 milje in čimveč od 30 ton/h,
- d) z žičnico do največ 190 ton/h in največ do približno do 10 milj.

To se natančno vidi v shemi A:

Iz tega vidimo, da sta trak in železnica najcenejša za velike količine, pri tem trak do 1,8 milje, železnica pa na večje razdalje. Cesta in žičnica tekmujeta pri manjših količinah in manjših razdaljah.

Ce zemljišče ni ravno, se povečajo kapitalni stroški za železnico in dobe drugi načini prednost. Če je teren izredno hribovit ali ima še druge težavnosti, narastejo stroški tudi za trakove in cesto ter v tem primeru dobi večjo prednost žičnica.

Visoki stroški transporta z železnico na kratke razdalje gredo v glavnem na račun časa, ki se izgubi zaradi razmeroma dolgega obteka voz. Zato se priporoča štirnose samorazkladalne vagoni z nosilnostjo 54 ton, pri

katerih bi bruto teža znašala 80 ton, osni pritisk pa ni večji od 20 ton (temu ustrezno danes gradijo proge). Prihranek pa se lahko doseže tudi v lokomotivskem času in sicer, da stroj ne čaka pri vagonih ob prazenju, pač pa opravlja drugo premikalno delo, kar se tudi v večini primerov dogaja (tudi pri nas). Ker tovorni avtomobili pretežno ne zamujajo s čakanjem drug na drugega, jim gre za to prednost pri nakladanju in razkladanju. Cestni promet ima prednost tudi pri prevažanju blaga iz raznih smeri.

Žičnice in trakovi imajo prednost, da lahko transportirajo material dosti bolj strmo in ga dostavljajo na visoko ležeča mesta. Pri enakomernem transportu s

trakovi je prednost tudi v tem, da niso potrebni nakladalni in razkladalni bunkerji.

Vpliv lokalnih stroškov

Obratovne stroške je Mr. Worthington izračunal na osnovi dnevnih cen v angleški železarski industriji. Zato bi pri tem pripomnili, da zavise zaključki od relativnih vrednosti blaga in razumljivo, da drugačne vrednosti v dokajšnji meri menjajo zaključke. Zato bi v našem primeru za točen izračun veljalo obdržati metodo, uporabljati pa cene, ki veljajo pri nas a se žal prevečkrat spreminjajo.

Na splošno vzeto gre za cene sledečega:

- a) goriva in energije,
- b) dela,
- c) stroški za vložena sredstva.

Od teh imajo največji vpliv na prevažanje stroški za delo in stroški za vložena sredstva. V tem pogledu visoki stroški za delo favorizirajo trakove, žičnice in železnico, nizki stroški za delo pa cestni promet.

Prevažanje po obratih

V nadaljevanju te razprave je Mr. Worthington obdelal prevažanje materiala k plavžem, odvoz žilindre, prevažanje tekočega železa, ingotov, starega železa in gibanje ljudi med obrati. Za dovajanje vsipa v plavže je poudaril, da so najracionalnejši trakovi, pri čemer morajo biti njihove kapacitete čimbolj izkoriščene.

Za odvoz žilindre na krajših razdaljah Mr. Worthington navaja, da ima prednost cesta, ker je treba sicer tirna katerem bi se odlagala, neprestano prestavljati. Najcenejši način odstranjevanja žilindre pa je granulacija, posebno še, če bi se iz žilindrinega peska pridobilo približno 4% surovega železa.

Za prevoz tekočega železa na krajše razdalje Mr. Worthington priporoča cestne priklonike do razdalje 160 m pa transportne vozove na lasten pogon, ki naj bi se prevažali pod zemljo, če bi ovirali drug promet na površju.

Za prevažanje ingotov v kokilah do valjarn smatra, da je tak režim kot je pri nas že vpeljan, dober.

Staro oziroma odpadno železo, ki nastaja po obratih meni, naj bi se prevažalo rajše po cesti kot po železnici, predvsem zato, ker staro železo nastaja pri večjem številu raznih obratov in mest. Še boljše pa je, da se staro železo zloži v »mulde«
kjer nastaja in v njih prevozi do peči, tako kot je pač v jeklarni za to podana možnost.

(Se nadaljuje)

Pred II. kongresom samoupravljalcev

Sindikati v boju proti nesamoupravni moči

Sindikati je faktor samoupravnega formiranja in uporabe družbene moči v naši družbi. To pomeni, da je tisti faktor, ki onemogoča nesamoupravno družbeno moč in odpravlja nesamoupravne orientacije v naši družbi. Nesamoupravna, nesocialistična družbena moč se pojavlja kot odtujena moč v obliki birokracije in tehnokracije, kakor tudi v obliki destruktivne moči anarhističnih subjektov. Težave v premagovanju in odpravi nesamoupravne moči nastajajo posebno tedaj, ko se ta prikazuje kot samoupravna in pod plaščem samoupravljanja.

Eden od virov nesamoupravne moči je neformalna organizacija kolektiva, družbenopolitičnih organizacij in družbe. Smisel delovanja določenih neformalnih skupin je lahko v skladu z nadaljnjim razvojem samoupravljanja. Te neformalne skupine so se oblikovale z namenom, da bi razrešile določene birokratske in tehnokratske odnose, ki zavirajo nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov. To je bil primer v tistih organizacijskih enotah, v katerih so bili močno izraženi monopoli določenih skupin in posameznikov. Danes pa prihajajo vse bolj do izraza tiste neformalne skupine, katere uresničujejo svoj privatni interes pod masko samoupravnega interesa in svojo moč prikazujejo kot samoupravno moč. Te skupine imajo lahko tako moč, da je lahko vsak sklep v delovni organizaciji in v njenem vodstvu izraz njene volje in interesov.

V določenih pogojih se lahko moč neformalne skupine spremeni v tiransko moč, ki je skrita pod plaščem samoupravnosti. Neformalne skupine imajo lahko dobro izdelano strategijo in taktiko osvajanja in ohranjanja svojih pozicij tudi tedaj, ko njeni interesi niso v skladu z nadaljnjim ustvarjanjem samoupravnega socializma. To prihaja do izraza v primeru volitev organov samoupravljanja, določenih vodilnih oseb in podobno. V takem primeru se uporabljajo kliksarski kriteriji, da bi lahko realizirali privatne nesamoupravne interese.

V delovnih organizacijah pa tudi v družbenopolitičnih organizacijah, v katerih se je formirala določena neformalna skupina, pogosto prihaja do njene zaprtosti in izolacije od ostalega dela družbe. To se izraža tudi v odnosu do ljudi, kateri bi lahko omajali oblast te skupine. Neformalne skupine pa vlagajo vse napore in vodijo boj, da dobijo tiste ljudi, ki se bodo vključili v skupino. Te skupine pogosto zahtevajo npr.: odpiranje novega delovnega mesta, kadar je možnost prihoda osebnosti, ki bi podprla njihove interese in načrte.

Z druge strani pa so neformalne skupine na specifičen način odprte do posameznih faktorjev družbe. Taka skupina dobro ve, da njena pozicija ni odvisna samo od delovne enote ali organizacije, temveč tudi od odnosa z ostalimi dejavniki družbe. Zato iščejo zveze in stike z vplivnimi faktorji in osebnostmi v družbi. To pa so lahko ugodna tla za korupcijo ne samo v klasičnem smislu, temveč tudi za trgovino s samoupravnimi pravicami in zavestjo. Tako pod plaščem samoupravljanja in samoupravnega prepričevanja delajo drug drugemu usluge in ščitijo svoje interese.

Boj proti nesamoupravni delovanju neformalnih skupin je pomembno področje delovanja sindikatov. Če hoče biti sindikat na nivoju zgodovinske vloge, mora razbijati pojave nesamoupravne moči v naši družbi. Vendar pa je lahko dejavnost družbenopolitičnih organizacij večkrat neučinkovita. Te namreč vse bolj delujejo kot moralno politična in kritična sila družbe. Takšen način kritičnega delovanja pa ima učinek le, če se kritika nanaša na moralno razvite osebnosti. Če pa so člani strategijskih klik moralno topi in neobčutljivi ljudje, tedaj taka kritika nima posebnega uspeha. Člani takšnih skupin lahko izigravajo priporočila in opomine družbenopolitičnih organizacij. Z druge strani pa pogosto razdirajo enotnost družbenopolitičnih organizacij neformalne skupine, ki obstajajo v okviru njih. Na ta način pa se lahko paralizira njihova aktivnost v pogledu omejevanja negativnega delovanja neformalnih skupin.

Družbenopolitične organizacije lahko omejujejo negativno delovanje neformalnih skupin v tej smeri, da se borijo za krepitev samoupravne moči in avtoritete. Znano je, da so se številne neformalne skupine formirale na osnovi slabe formalne organizacije samoupravljanja. Odtod tudi boj za učinkovito formalno organizacijo samoupravljanja, za določeno principielno delovanje, ki bo zasnovano na socialističnem humanizmu in trajnih samoupravnih interesih delovnih ljudi. To zmanjšuje socialni prostor za formiranje in delovanje navedenih neformalnih skupin. Zato je treba močnejše razviti samoupravno javnost, odgovornost in samoupravno kontrolo.

Naloga sindikata je, da spodbuja in razvija razne samoupravne aktivnosti, ki bi pripeljale do omejevanja nesamo-

upravne moči. Če ni sil in možnosti za omejevanje nesamoupravne moči, na primer znotraj nekega delovnega kolektiva, tedaj se mora angažirati celotna samoupravna javnost in vsi politični faktorji družbe. Demokratične sile se ne smejo odreči samoupravnega vpliva, ker bi brez njega prišlo do vladavine neformalnih skupin pod plaščem samoupravljanja in samoupravnega socializma.

Neformalne skupine niso običajno izven sindikata, odtod se lahko pričakuje delovanje neformalnih skupin tudi znotraj sindikata. To lahko pride posebno do izraza v primeru razvijanja aktivnosti za odpravo nesamoupravne moči. S tem pa je lahko delovanje in učinek te organizacije močno omejen. Za odpravo in rušenje nesamoupravne moči je potrebna široka demokratična organizacija, ki se odločno bori za samoupravno družbo.

prof. Srečko KRČ

Občanom jeseniške občine

V nedeljo, 6. septembra, je v Bohinju II. zbor gorenjskih aktivistov. O podrobnem programu smo naše bralce obvestili že v zadnji številki Železarnja.

Da bi se te slovesnosti lahko v čim večjem številu udeležili tudi občani jeseniške občine, so se družbeno politične organizacije odločile, da bodo pripravile posebne prevoze ter prevzele del stroškov.

Z Jesenic bodo peljali v nedeljo, 6. septembra, udeležence II. zbora gorenjskih aktivistov štirje posebni avtobusi, možnost prevoza pa je tudi z vlakom, s tem da bodo iz železniške postaje Bohinjska Bistrica na prireditveni prostor vozili posebni avtobusi.

Vozni red posebnih avtobusov za občane občine Jesenice v nedeljo, 6. septembra 1970 je naslednji:

ODHOD

- ob 6.15 uri odhod avtobusov Jesenice - prireditveni prostor v Ukancu izpred železniške postaje Jesenice;
- ob 6.16 uri odhod vlaka Jesenice - Bohinjska Bistrica;
- ob 8. uri odhod avtobusov izpred železniške postaje Boh. Bistrica na prireditveni prostor.

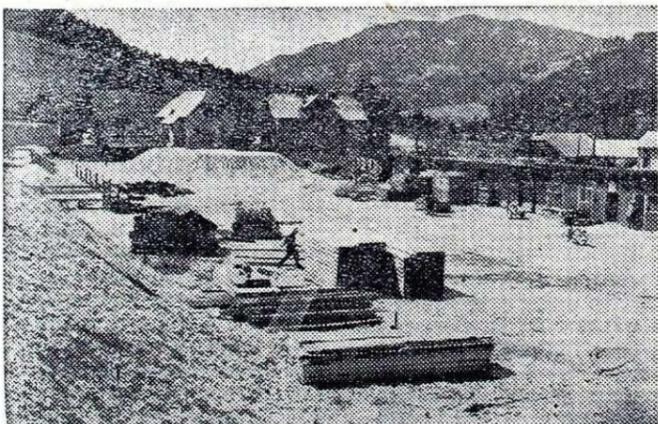
POVRATEK

- ob 15.30 odhod avtobusov iz prireditvenega prostora na železniško postajo Bohinjska Bistrica
- ob 16.19 uri odhod vlaka Bohinjska Bistrica - Jesenice
- ob 17. uri odhod avtobusov prireditveni prostor - Jesenice.

Vsakdo, ki se bo peljal na zborovanje z avtobusom, plača 6,00 dinarjev soprispevka za prevoz. Cena nedeljske povratne karte na vlak je 5,60 dinarjev, s tem, da je prevoz z avtobusom izpred železniške postaje Boh. Bistrica - prireditveni prostor in nazaj brezplačen za vse tiste, ki se bodo izkazali z železniško povratno karto.

Srečanje aktivistov ima namen obnavljati tiste tradicije, ki so povezovale ogromno število občanov Gorenjske v organiziranem političnem delu odpora v zadnji sovražnik. Obnavljanje bogatih izkušenj političnega delovanja v ilegali ima še poseben pomen s stališča povezovanja nekdanjih izkušenj in sedanjih priprav za organizacijo vseljidskega odpora v novih pogojih. Zato vabimo vse občane občine Jesenice še posebno vse mlade, da se II. zbora gorenjskih aktivistov v čim večjem številu.

Družbenopolitične organizacije občine Jesenice

Šradbišče novega hotela CENTRAL v Kranjski gori

V ospredju spomeniki in spomeniško varstvo

Na 2. seji predsedstva občinskega odbora ZZB NOV Jesenice so imeli precej obsežen dnevni red. Najprej so ugotovili, da so sprejete naloge na prvi seji uresničili s prizadevnim delom. Nato so še z zadovoljstvom ugotovili, da je vsakoletno podeljevanje Čufarjeve in Gregorčičeve plakete pomemben prispevek k temu, da ne bo zbledel njun svetel revolucionarni lik. Pri tem so zelo ugodno ocenili žirijo za podeljevanje Gregorčičeve plakete glede na njen kriterij in merila pri izboru kandidatov.

Precej obširno so razpravljali o perspektivnem programu spomeniškega varstva. Ugotovili so, da je obstoječe stanje nezadovoljivo. V prvi plan so določili akcijo za ustanovitev muzeja revolucije na Jesenicah. Poleg tega pa bo potrebno bolj zavzeto in z večjo podporo vseh odgovornih dejavnikov v občini urediti tudi ostala odprta vprašanja na tem področju. Znano je, da so pred leti zaradi novogradnje v Kranjski gori podrli spomenik padlim borcem NOV, ki pa ga še do danes niso obnovili oziroma postavili na drugem ustreznem mestu, čeprav so se Kranjskogorci na tem veliko zavzemali. Nov spomenik ustreljenim talcem na Belem polju pri Hrušici še vedno čaka na končno obliko, da kar bi potrebovali 80.000 dinarjev. V Mostah pri Žirovnici je potrebno obnoviti spominska obeležja, prav tako ustreljenim talcem. Hkrati pa želijo Žirovničani postaviti nov spomenik jugovzhodno od železniškega mostu. Temeljitega popravila je potreben tudi spomenik na Javorniku. Na ustrezno rešitev pa čaka tudi spomenik na Jesenicah spričo novozgrajene stanovanjske poslovne stavbe. Poleg tega je v zelo slabem stanju skupno grobišče padlih borcev na Jesenicah in Koroški Beli. Skratka dovolj razlogov za obširno razpravo in slabo voljo. Sklenili so, da bo posebna komisija proučila to stanje z ogledom na terenu ter izdelala ustrezne predloge za postopno urejanje tega stanja. Zadevno pa bo potreben še dogovor z odgovornimi dejavniki v občini.

V skladu s prej obravnavanim vprašanjem so razdelili namenska sredstva za spominsko varstvo.

Nadalje so sklenili, da bodo ob letošnjem prazniku dneva republike podelili posebno enkratno PRIZNANJE zaslužnim članom ZB, delovnim organizacijam, društvom in ustanovam, ki so se posebno izkazali pri razvijanju in negovanju tradicij NOV oziroma so finančno podpirali to dejavnost.

Za tem so se seznanili še s stanovanjsko problematiko borcev NOV. Ugotovili so, da se je to vprašanje reševalo uspešno pri čemer se je zlasti izkazala Železarna. Glede na število prosilcev za najemna stanovanja in glede na predvidevanja pričakujejo, da bo vprašanje stanovanj borcev NOV rešeno v prihodnjih dveh letih. Podatki o številu prosilcev posojila za

potrebna v prihodnjih nekaj letih.

Sklenili so tudi o sklicu seje širšega odbora ZZB NOV, ki bo predvidoma v začetku oktobra in določili dnevni red. Poleg tega pa še imenovali petčlansko komisijo za vsesplošni ljudski odpor. Kaže, da v organizacijah ZZB NOV ne manjka vprašanj in nalog, ki terjajo akcije ter delo.

zasebno in družbeno gradnjo stanovanjske hiše pa kažejo, da bodo ta sredstva še

Borci za severno mejo na izletu po Koroški

V sredo, 26. avgusta je bil za sedaj že ostarele prostovoljce, borce za severne meje kaj prijeten dan, saj se jim je uresničila dolgoletna želja, da skupno obišejo kraje, ki so jim tako dobro ostali v spominu iz časov bojev za našo severno mejo v letih 1918/1919. Zelo veliko je bilo zanimanje za ta izlet, saj se je prijavilo kar 67 nekdanjih borcev za severno mejo in 26 njihovih žena. Udeležili pa so se ga tudi trije predstavniki občinskega odbora ZZB NOV, kar je na vse udeležence napravilo zelo dober vtis, saj so se s tem prepričali, da imajo v občinski organizaciji ZZB NOV dobre prijatelje.

Na poti so se ustavili ob spomeniku, ki spominja na nekdanjo podružnico koncentracijskega taborišča Mautausen, kjer so trpeli in umirali ljudje raznih narodnosti pa tudi naši slovenski rojaki v času druge svetovne vojne. Jože Stražišar, predsednik občinskega odbora Zveze prostovoljnih borcev za severne meje 1918/19 je orisal zločinska dejanja nacistov, ki so tu mučili svoje žrtve pri gradnji predora na Ljubelju. Spregovoril je tudi o namenu in pomenu izleta ob spominu na tiste čase, ko naša novo nastala država, še ni imela redne vojske in le prostovoljci so bili tisti, ki so zopet prijeli za orožje, da branijo našo domovino.

Ljubelj, Podljubelj, Borovlje in ostali kraji so jih spominjali na boje v tistih letih in marsikomu se utrne misel na tovariše in prijatelje, ki so tam pustili svoja življenja. Veselo razpoloženi so se na velikem trgu v Celovcu strnili v krog in zapeli nekaj lepih slovenskih pesmi in nemalo mimoidočih se je tam ustavilo, ter prisluhnilo lepi pesmi.

Tu so nekateri ostareli prostovoljci že kot mladi fantje pred dobrega pol stoletja veselo prepevali. Na Gosposvetškem polju so si ogledali znamenitosti iz naše davne preteklosti in se slikali ob vojvodskem prestolu. V Svečah so položili venec na grob jeseniškega prvoborca in narodnega heroja Matija Verdника — Tomaža, ki je tu pokopan še s petimi padlimi partizani.

Tovariš Konobelj Franc — Slovenko je na kratko orisal lik padlega prvoborca, buditelja narodne zavesti na Koroškem in organizatorja upora proti nacizmu, ki je v tej borbi izgubil svoje življenje. Ustavili so se tudi v Šentjakobu v Rožu, kraju, ki je ostal tudi marsikomu v dobrem spominu iz časov pred petdesetimi leti. Pri znanem slovenskem narodnjaku Šimnu Martinjaku so veselo prepevali in nič kaj radi niso zapuščali lepo koroško deželo, na katero jih vežejo spomini iz mladih let, ko so polni idealizma opravljali naloge, ki jim jih je nalagala narodna zavest.

Zadovoljni so se prek Koroškega sedla vračali proti domu v zavesti, da bodo prihodnje leto zopet obiskali te kraje in tudi kraje v Podjunu, tja do Grebinja, saj ni kraja na slovenskem Koroškem, ki bi ga ne poznali osiveli veterani z jeseniške in radovljiške občine. Pogovorili so se tudi o odkritju spomenika generalu Maistru, ki bo v oktobru letos v Kamniku. Organizirali bodo čim večjo udeležbo, da se dostojno oddolžijo nekdanjemu velikemu borcu za našo severno mejo in osvoboditelju Maribora.

Srečko Šorli

Nekdanjim borcem jeseniško-bohinjskega odreda

V okviru II. zbora gorenjskih aktivistov, je v nedeljo 6. septembra ob 9. uri dopoldan v UKANCU

ZBOR NEKDANJIM BORCEV JESENIŠKO-BOHINJSKEGA ODREDA.

Ker nekdanji borci posebnih vabil za zbor ne bodo prejeli, naj jim to obvestilo služi kot vabilo. Na zboru bodo vsi nekdanji borci in svojci padlih borcev JBO prejeli brezplačno knjigo — kroniko odreda.

Pripravljali odbor

12. septembra spominski pohod na Lipniško planino

V svojem zapisu »STO NA ENEGA« opisuje Adolf Arigler — Bodin, spopad Selške čete in štaba I. grupe odredov s premočnimi silami nemških okupatorjev. Med drugim lahko beremo: »9. septembra. Ob pol petih jutraj so bili borci Selške čete in štaba I. grupe odredov pripravljani za odhod. Gnetli so se okoli kotla ter s porcijami zajemali črno kavo, ki je ostala še od prejšnjega dne. Komandirju Poldetu in komisarju Francu pa je komandant Gregorčič izdal naslednje povelje: »Kolona se mora usmeriti v največji tišini! Smer pohoda: Dražgoška gora in naprej nad Radovljico. Potrebna je previdnost pri prečkanju poti Rastok—Dražgoše. Sta razumela? Je vse jasno?« »Vse« sta odgovorila Polde in France. »Potem pa pot pot noge«, je ukazal komandant Gregorčič...«

In dalje: »Morda ne bo nič hudega? Nemcev ni nikjer čutili!« je dejal komisar France. Takrat je mitraljezec Stane pogledal med dreve. Iz grmovja je prestregel neznan pogled. Nемец je buljil vanj z naperjeno puško. Stane se je bliskovito sklonil, zgrabil mitraljez ter skočil za bližnjo skalo in prepozno — strel je rezko počil. Stane je med skokom v stegnu začutil pekočo bolečino. Tudi komisar France in partizan Parobek sta bliskovito planila v zaklon. Za njimi je zagrnelo iz pušk in mitraljezov.

Ko so v koloni slišali strele, so takoj vedeli, da je zaščitnica naletela na Nemce. Nato dalje pripoveduje Bodin: »Ura je bila okoli desetih. Na vsak način moramo dobiti stik z zaščitnico, da zvermo kaj se je zgodilo?« je dejal Gregorčič. Tedaj so zagledali 16-letnega partizana Dražgošana Maliža, za njim pa komisarja Franceta in partizana Parobka, ki sta podpirala ranjenega mitraljezca Staneta. Komisar France je poročal kako so jih Nemci presenetili, bolničar pa je obvezal ranjenega Staneta ter ga okrepčal s požirkom žganja.

»Zdaj pa hitro naprej!« je zapovedal komandant Gregorčič. »Hitreje, hitreje!« je priganjal komandir. Prišli so do Lipniške planine, ko se je pričelo. Najprej nekaj strel iz pušk, nato gost ogenj iz mitraljezov. Udarec je bil nepričakovan in strašen. Pokalo je in drdralo kot bi se odprlo nebo. Na organiziran odpor ni bilo misliti. Preostalo je edini izhod — beg...

Komandant Gregorčič je bil hudo ranjen že med prvimi. S skrajnimi napori se je zavlekel v grmovje ter izdal zadnje povelje: »Pustite me tukaj, vi pa se skušajte rešiti. Jaz ne morem naprej.«

Nemci so se previdno približevali njegovemu skrivališču. Gregorčič je spoznal, da zanj ni rešitve. Z zadnjimi močmi je odvil bombo. Zamolkel tresk in komandanta gorenjskih partizanov ni bilo več med živimi.

Le osmim ali največ desetim partizanom je uspel preboj. Jelovica pa je pokopala 28 hrabrih partizanov« zaključuje Adolf Arigler-Bodin svoj zapis v spominu na hude dni in velika dejanja.

Šolska mladina naše in radovljiske občine bo letos že četrty zapored izvedla pohod na Lipniško planino.

V dogovoru s predstavniki ZZB NOV občine Jesenice in Radovljice bodo pohod organizirali 12. septembra. Šolska mladina iz naše občine bo z Jesenic odpotovala z avtobusi ob 8. uri s Čufarjevega trga, med potjo pa se jim bodo pridružili še učenci s Koroske Bele in Žirovnice.

Ob 9. uri bo krajša komemorativna svečanost ob grobnici padlih borcev NOV v Radovljici za Grajskim dvorom, kjer je pokopan tudi narodni heroj Joža Gregorčič — Gorenjc.

Iz Radovljice bodo nadaljevali pot na Lipniško planino. Ob 10.30 uri bo ob spominskem obeležju 28 padlim borcem Selške čete in I. grupe odredov osrednja komemorativna slovesnost, pri kateri bodo sodelovali z recitacijami učenci posameznih osnov-

nih šol in mladinski pevski zbor z Jesenic pod vodstvom njihovega pevovodja Janka Pribošiča.

Ves program so poverili znanemu kulturnemu delavcu Jožu Varlu. Pohod šolske mladine na Lipniško planino ob obletnici smrti 28 borcev je že tradicionalen in prav je tako. To je ena od mnogih oblik, s katero se ohranjajo tradicije NOB in se hkrati spominjamo onih, ki so padli v borbi za svobodo in lepše dni mladih generacij. — rn

Pihalni orkester jeseniških železarjev

vabi

mladino obeh spolov v starosti od 10. do 18. leta za uk inštrumentov: trobila, pihala in tolkala vseh vrst za potrebe pihalnega orkestra.

Pouk, ki bo na glasbeni šoli, je brezplačen za vse, ki bodo preizkušnjo uspešno opravili in se pogodbeno zavezali do štiritletnega obveznega študija in delovanja v pihalnem orkestru. Instrumente oskrbi pihalni orkester.

Vsi kandidati naj se vpišejo na glasbeni šoli do vključno 15. septembra.

Odbor POJŽ

Kaj bomo gledali v gledališču v sezoni 1970 - 71

Več kot 2000 let stari starogrški komediji LIZISTRATA v repertoarju amaterskega gledališča Tone Čufar za sezono 1970/71 časovno sledi tragedija ROMEO IN JULIJA nesmrtnega Williama Shakespeara. Če naslov komedije LIZISTRATA vedni ljubiteljev gledališča ne pove mnogo, potem bi bilo res težko najti še kakšno igrjo, ki bi s svojim naslovom lahko prav vsem povedala tako zelo vse, kot prav ROMEO IN JULIJA. Pred skoraj 400 leti napisana tragedija, ki poleg Hamleta, Othella in Macbetha predstavlja eno najboljših dram največjega dramatika in pesnika vseh časov, res ne potrebuje posebne razlage. Tragična zgodba mladih ljubimcev iz dveh sprtih družin je vsem dobro znana in ROMEO IN JULIJA sta pojem ne samo tragične, temveč velike in resnične ljubezni sploh. Skratka za ROMEO IN JULIJO ni potrebna posebna reklama in celo tistim ljubiteljem gledališča, ki radi rečejo, da je življenje dovolj resno in mi treba, da bi bile še igre, je tragedija ROMEO IN JULIJA vseč.

Kar dobrih 1600 let smo preskočili od LIZISTRATE do ROMEO IN JULIJE. Zdaj pa bomo spet preskočili dvesto let in se ustavili pri slovitim italijanskem komediografu Carlu Goldoniju. Živel je v 18. stoletju in približno pred 200 leti je napisal tudi komedijo PREBRISANA VDOVA, ki je v repertoarju jeseniškega amaterskega gledališča za sezono 1970/71. Sicer pa Carla Goldonija jeseniška publika dobro pozna kar iz dveh uprizoritev njegove »Mirandoline« in »Ribskih zdrah« in tak kot je v teh dveh komedijah razigran, duhovit, južnjaško vihrav in neugnano vesel življenja — je Goldoni tudi v komediji PREBRISANA VDOVA. Ze naslov dovolj pove, da lahko pričakujemo veselo in razgibano zgodbo, ki ji ne bo manjkalo duhovitih zapletov in temperamentnih dovtipov in res: mlada in bogata vdova, ki se ji za moža ne ponuja samo njen stari varuh, temveč kar štirje ljubimci; Anglež, Francoz, Španec in Italijan, res prebrisanu preizkusni iskrenost njihove ljubezni in se seveda na koncu odloči za tistega, ki jo je vreden. Če si k tej veseli zgodbi zamislimo še pevske vložke in slikovito kostumacijo, ki so jo v drugi polovici 18. stol. krasile pri moških in ženskah slikovite bele lasulje, potem lahko rečemo, da je PREBRISANA VDOVA, komedija, ki bo vseč prav vsem.

Starogrška komedija LIZISTRATA, Shakespearejeva tragedija ROMEO IN JULIJA ter Goldonijeva komedija PREBRISANA VDOVA predstavljajo gledališko klasiko v repertoarju gledališča za sezono 1970/71.

Naslednja dramska dela že sodijo v polpreteklo dobo, to je v konec 19. in začetek 20. stoletja. Preden se seznanimo z njimi ugotovimo, da so igre polpretekle dobe in sedanjosti pri publiku manj priljubljene kot pa igre klasičnih dob. Prav gotovo temu

dejstvu botruje v veliki meri zelo, zelo pomanjkljiva gledališka vzgoja. Poprečen državljani in še izobraženec je lahko povrhu, presneto malo ve o gledališču zadnjih sedemdeset let, razen če se za to izjemno ni zanimal. Kakor je na eni strani prav, da so gledalcem vseč igre z bogato dekoracijo, zgodovinsko kostumacijo, zanosnimi zgodbami in burnimi usodami — in taka so klasična dela od starih Grkov do začetka 19. stoletja — je na drugi strani zelo narobe, da gledalci nekako brez premisleka odstranjujejo sodobna in poldobna dramska dela. Kakor povsod in vse v življenju ima svoj razvoj tudi umetnost in seveda prav tako gledališče. Toda če se vse razvija, okus publike se najmanj in kar nekako vztraja, vsaj pri nas na tem, da naj gledališče ustvarja izjemno in čimbolj pestro in bogato iluzijo življenja na odru, ki naj zadovoljuje predvsem oko in kvečjemu še ušesa. Toda gledališče drži zrcalo življenja in kaže njegovo ne samo mikavno in lepo, temveč tudi odvratno in melepo podobo. Kazalo naj bi jo, če hoče biti gledališče, ne pa samo ceneno in s slabimi okusi sluzeče zabavišče. Pomanjkanje splošne gledališke vzgoje in občasno kulturi sploh nenaklonjene klime, so pri nas pripeljale do vrste nesporazumov; ki so povzročili ali še povzročajo gledališke krize. Slovenska gledališka publika se je razkrojila v tisto staro, ki ji gledališče pomenita le ljudska igra in oporeta in v tisto, ki vidi odrešitev le v takem ali drugačnem iz kjerkoli že uvoženim modernizmom. Vmes pa je pravzaprav vsa številna zdrava in normalna publika, ki ne ve kako in kaj in je tudi nihče gledliško ne vzgaja, če izvememo televizijo. Vsaj nekoliko seznaniti publiko ob repertoarju za sezono 1970/71 tudi s problemi gledališča sploh pa je namen tega sestavka, ki ga bomo nadaljevali prihodnjic.

Na Blejski Dobravi so praznovali

Krajevni praznik, ki ga sicer praznujejo 28. avgusta v spomin na prvo večjo partizansko akcijo v tem kraju, ko so partizani porušili del električnega daljnovoda in s tem povzročili v železarni velik zastoj v obratovanju in Nemcem veliko materialno škodo, so letos prenesli na nedeljo 30. avgusta, da bi proslavili lahko prisostvovalo čimveč prebivalstva. Zal pa jim je slabo vreme prekrizalo te račune in krajevne organizacije, ki so svečanost pripravile, so se morale zadovoljiti z manjšo udeležbo.

Osemnajst let že praznujejo ta dan v spomin na omenjeno akcijo partizanov in v

spomin prvemu talcu tega kraja Jožetu Pikomu, katerega so Nemci ta dan ustrelili v Gorjah. Pred okrašenim spomenikom padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, je bil kulturni program, katerega so izvajali mešani pevski zbor, recitatorji in naši najmlajši z otroškega vrtca. Tovariš Ludvik Ambrožič pa je orisal ves razvoj Blejske Dobrave že iz predvojne dobe, še posebno pa je orisal obdobje nemške okupacije. Znano je namreč, da je bil ta kraj močna postojanka narodnoosvobodilnega gibanja. Prebivalstvo se je že takoj po okupaciji opredelilo za osvobodilno gibanje. Na

poziv KP so začeli z zbiranjem obleke, hrane, ter posebno še orožja. Na pobudo prvoborca tov. Ladota Kersnika so ustanavljali trojke in petorke, krajevne odbore OF, mladinsko organizacijo in odbore AFŽ, vse to z namenom, da pritegnejo k borbi proti okupatorju čimveč prebivalstva. Dobrava, ki je bila po številu prebivalstva takrat dosti manjša, je dala okoli 130 borcev in aktivistov, okoli 80 ljudi je bilo v zaporiš, koncentracijskih taboriščih in izseljenih, 36 pa je bilo smrtnih žrtev, ki so padle v borbi z okupatorjem ali pa kot talci ali umrli v koncentracijskih taboriščih. sš

Človek je v preteklosti izumil in odkril že mnogo stvari, toda mnogo je še danes neznanega

Človek je nepopolno bitje. Kljub temu pa mu je uspelo sestaviti in odkriti marsikaj, kar njega samega presega. Ustvaril je stroje, ki ga s svojimi spretnostmi in zmožnostmi daleč prekašajo. Industrijska revolucija je obogatila svet s številnimi stroji, avtomati in pripravami, ki človeku pomagajo premagovati ovire na poti njegovega razvoja. Resda so vsa ta »pomagala« spreminila človekovo življenje, vendar le materialno osnovo njegovega življenja. Nastal je problem neenakosti duševnega in materialnega razvoja. Materialne osnove življenja se razvijajo hitreje od duševnih, etičnih osnov. Človeštvo se je tako znašlo v zagati, iz katere se le težko izmotava. Znano je sicer, da na splošno inteligentni kvocient ljudi raste, da se ljudje lažje prilagajajo, a na drugi strani je človek še vedno ujet v svoje naravne prvne strasti, agresije in pohlepa. Zdi se mi, da prav iz različnosti razvojnih stopenj materije in duha, na katerih človeštvo gradi svoje življenje, izvirajo tudi mnoge zlorabe tehničnih naprav. Tipična taka zloraba so vojne, ki nenehno pustošijo po zemlji zdaj na tem, zdaj na drugem delu in uničujejo ali onesposabljujejo ljudi, ki bi morda lahko prispevali k nadaljnjemu razvoju. Tehnika je torej današnji razvojni stopnji človeške civilizacije dvorezen meč: ali bo to civilizacijo pripeljala do najvišjih spoznanj ali pa jo bo pahnila v temne brezmejnosti ničla. Zdi se mi, da srednje poti ni in mislim, da je tudi ne bi smelo biti. Kajti kakšen smisel naj imajo vsi človeški naporji generacij, če bi se človeštvo vsakokrat po katastrofi, ki bi nastala iz disonance med duhovnim in materialnim razvojem, moralo razvijati znova in znova do te stopnje? Mislim, da življenje ni življenju namen in da mora voditi k nekemu cilju.

Od vsega začetka stojita pred človeštvom dva cilja: biološki in psihični. Ves industrijski in duhovni razvoj je usmerjen k biološkemu cilju. Človek želi prevladati nad ostalimi biološkimi vrstami. Vsak čevljar, rudar, uradnik, pisatelj, znanstvenik skuša na svoj način prispevati delež k izpolnitvi tega cilja. Vse strmi k čim večji popolnosti, k superiornosti nad ostalim svetom. Vendar je bil biološki cilj že davno dosežen. Dosegli so ga že naši davni predniki. Ali to pomeni, da je nadaljnji razvoj le še goli »larpurlartizem«? Čemu naj človek še naprej izpopolnjuje tehniko, če je že dosegel svoj cilj? Kaj naj počne s tem svojim gospodstvom? Kaj opravičuje in

osmišlja večanje tega gospodstva? A o tem pozneje.

Drugi cilj, ki si ga je človek nezavedno postavil, oziroma je bil postavljen predenj že zaradi tega, ker enostavno eksistira, je namen človekove eksistence. Že od davnine se sprašuje, čemu sploh živi, čemu sploh počne to, kar počne. Najbrž je to pravi in edini človekov problem. Nanj ne najde odgovora. Z vsemi sredstvi si skuša razložiti problem svojega obstoja na tej zemlji, obstoja Zemlje v vesolju in vesolja v niču, a odgovori so nepopolni. Marsikdo pravi: »Živim za glasbo, šolo, užitek...« A vse to tvori samo del njegovega življenja. Tako smo zopet prišli na isto: kaj človek sploh hoče?

Vsa ta človekova neobgljenost pred mrazom nedoglednosti se izraža v industrijskem razvoju. Vse od lončarskega vretena do sodobnih tekočih trakov, od ognja do atomskega reaktorja mu pomaga na poti v prihodnost. Ker človek ne more dognati, kaj bi z njim, hoče to doživeti.

Vendar pa mu tiha avtomatizacija in puhajoča ter dražajoča mašinerija grozita, da bo izgubil pravi smisel obstoja. Kajti če mu ne bo treba nič delati, kaj bo pravzaprav počel? V čem bo še našel svoj eksistenčni smisel, da ne bo zaradi prehitrega razvoja materialne osnove naenkrat postal odvečen?

Nekoč sem bral grotesko,

katere fabula je takšnale: nekdo odkrije zdravilo, ki ozdravi vsako bolezen od najnedolžnejšega nahoda do zahrbtnega raka v eni sami noči. Bolezen bi bila dokončno premagana, ves svet bi bil zdrav; toda kaj bi se zgodilo z zdravniki, bolniškimi sestrami, bolnišnicami, z vsemi ljudmi, ki se ukvarjajo z bolniki? Izgubili bi smisel obstoja. Zato je zdravilo uničil, formulo pa sežgal.

Očitno obstaja podobna zveza kot med tem zdravilom in ljudmi tudi med avtomatizacijo in ljudmi. Ali se bodo ljudje uprli avtomatizaciji in delali naprej, da bi obdržali svoj eksistenčni smisel? Zakaj kdor ne dela, je odvečen in če človeštvo ne bi delalo, bi postalo odvečno in se »razsmislilo«.

Če torej človek že ne ve, kaj hoče, pa se vsaj zaveda, česa noče. Ve, da ne sme postati suženj strojev, njihov vrstnik ali celo le njihova personifikacija. Svoj smisel mora najti v nadaljnjem spoznavanju, predvsem zaradi samega sebe. Tragično odsotnost odgovora na vprašanje, zakaj človek sploh obstaja, pravzaprav že samo v sebi skriva odgovor. Človek ne more drugače, kot da se sprašuje. Na svet pride neveden in skuša s tem, kar ni agresivnost, spolnost, lakota, premagati to nevednost in dojeti svet. Zunaj tega, da spoznava, ne najde drugega kot praznino in se počuti nepo-

Za dan planincev - pohodi v gore

Planinska zveza Slovenije se s svojimi komisijami in podkomisijami prizadeva, da bi z različnimi oblikami razširila vrste ljubiteljev in obiskovalcev gora. S svojimi 113 matičnimi društvi, mladinskimi in alpinističnimi odseki in postajami gorske reševalne službe prireja v ta namen številna kvalitetna in zanimiva predavanja, tečaje, tabore in odprave. Zelo priljubljena oblika dela v planinski skupnosti pa so skupinski, kolektivni izleti v domače in tuje gore.

Lansko leto je na željo številnih ljubiteljev in obiskovalcev gora Planinska zveza Slovenije prvič organizirala dan planincev s številnimi skupinskimi izleti v bližnje in oddaljene gore, nad 1000 m. Prvi dan planincev Slovenije je v vsakem pogledu dosegel svoj namen. Gore je obiskalo rekordno število mladih in starejših planincev obojega spola. Prirejena so bila tovariška, družabna srečanja s kulturnimi programi, ki so približala ljubitelje in obiskovalce gora iz različnih planinskih društev. Ker je prvi dan slovenskih planincev dobro uspel, je Planinska zveza Slovenije na pobudo matičnih planinskih društev, mladinskih in alpinističnih odsekov, pripravila vse potrebno za drugi dan slovenskih planincev, ki bo v soboto in nedeljo dne 12. in

13. septembra. Letošnji dan slovenskih planincev bo mobiliziral nove in nove ljubitelje gora iz mest, vasi in delavskih centrov. Posamezna matična planinska društva so s svojimi mladinskimi in alpinističnimi odseki že izdelala programe za množična srečanja gornikov visoko v gorah. Letošnji dan slovenskih planincev bo v dneh od 12. do 13. septembra poleg planincev mobiliziral tudi plezalce, alpiniste, gorske vodnike in gorske reševalce. Po gorah bodo zagoreli kresovi in zadonela pesem, praznično razpoloženje veselih ljubiteljev gora bo z vriski in pesmijo odmevalo od vsepovsodi.

Pripravniki in člani jeseniškega alpinističnega odseka bodo ta dva dni koristno izkoristili za izlete, ture in vzpone v bližnje gore. Isto-

trebnega. Zdi se, da od desetih ljudi devet ljudi ne misli na to in živijo, ne da bi se tega zavedali ali celo trpeli zavoljo tega. To dokazuje, da jih od desetih živi devet kakor živali, četudi živijo zelo napredno življenje.

Zdi se mi, da je prav tu opravičilo in edini smisel avtomatizacije. Namreč v tem, da bo človek obilje prostega časa porabil poleg športa, zabave in razvedrila tudi za spoznavanje in raziskovanje novih stvari okrog njega in lastnih nagibov v sebi. Spo-

znavanje sebe in okolja in ves razvoj morajo pripomoči k temu, da se zmanjšajo temine nevednosti, ki človeku zastirajo pogled naprej. V tem je po mojem tudi smisel nadaljnega človekovega obstoja in razvoja avtomatizacije. Tako bo človek s tistim, kar je izumil in odkril v preteklosti, in s tistim, kar bo dognal v prihodnosti, omejil ali celo razjasnil temino neznanega.

(Naloga na zaključnem izpitu iz slovenskega jezika — dijaka gimnazije Černe Matjaža)

Veliko pričakovanje

Svetovno padalsko prvenstvo na domačih tleh je dogodek, mimo katerega prav gotovo ne moremo. O tem dogodku je vsak dan več vprašanj in zelo različna mnenja. Morda so temu nekoliko kriva tudi sredstva javnega obveščanja, ki so doslej namenila premalo prostora temu športu in šele v zadnjem času poskušajo nadomestiti zamujeno.

Slovenci nismo niti zapoznani v tej disciplini v svetovni areni, ampak celo zgodnji pionirji. Leta 1914 je ljubljanski strojevodja izpopolnil padalo in patent prodal bivši Avtroogrski. Glede na to, da se je tedanji razmeroma veliki državi, zdelo vredno odkupiti patent si lahko mislimo, da je bil vreden svojega denarja. Tudi leteti z motornimi letali, smo začeli Slovenci med prvimi (Rusjan). Idej nam torej ni manjkalo, ampak denarja, da bi patente do kraja razvili.

Iz vsega tega lahko vidimo, da nam deseto svetovno prvenstvo v padalstvu ni podarjeno, ampak je priznanje Jugoslaviji za prispevek v razvoju letalstva in padalstva. V teh šestdesetih letih,

ki so sledila, nismo dosegli kdo ve kaj. Res pa je, da imamo sedaj priložnost, da se vsaj eden od tekmovalcev uvrsti do desetega mesta. K sami kandidaturi za svetovno prvenstvo je precej pripomoglo tudi to, da se bo odvijalo na istih tleh kot prvo, ki danes izgleda že kot čist fosil, toliko je padalstvo napredovalo.

Podkrepimo dogajanje s številkami: Prvega SP se je udeležilo 17 tekmovalcev iz šestih držav, desetega se pa udeležuje 350 tekmovalcev iz 29 držav. Obisk tekmovalcev se je dvajsetkrat povečal.

Naši tekmovalci bodo nastopali s padali domače proizvodnje, ki so po izjavah menda boljša od ameriških. Glede zgodovine padalstva pri nas bi kar verjeli, toda pričakujemo veliki dogodek.

Kako bo vse skupaj potekalo? Svečani začetek bo 6. septembra (v nedeljo) ob 14. uri z desantom športnih padalcev, ves program pa bodo popestrili še domači piloti na reaktivnih letalih. Potem bodo 14 dni na sporedu še številna tekmovanja v različnih disciplinah, od katerih bodo najznačilnejši skoki na cilj s 1000 m in skoki z 2000 m v akrobatiki. Svečan zaključek bo v nedeljo, 20. septembra z atraktivnimi skoki o katerih smo že pisali.

Na letališču v Lescah pa je že dalj časa zelo živahno. Najprej so pripotovali ruski padalci. S seboj imajo tri letala tipa AN-2. Ta dvokrilna letala so namenjena predvsem poljedelstvu in konstruirana tako, da ob čim manjši hitrosti ponesejo čim več tovora. Torej kot naročena za padalstvo in bodo z njih skakali za uradne rezultate. Rusi z domačimi padalci skupaj trenirajo. To je prav gotovo dobra šola za naše. Naši reprezentantje so bili namreč na treningu v SSSR, zdaj pa jim vračajo gostoljubje. Glede na to, da Rusi ostro trenirajo se morajo tudi naši kaj naučiti.

J. Jekler

Nocoj ob 20. uri nastop ansambla MAGNIFIKO v del. domu na Javorniku

Tekmovanje za pokal mesta Jesenice v plavanju

V nedeljo, dne 30. avgusta, je bilo v jeseniškem kopališču v počastitev 25-letnice osvoboditve in 20-letnice delavskega samoupravljanja, tekmovanje v plavanju za pokal mesta Jesenice pod pokroviteljstvom direktorja železarne mag. inž. Petra Kunca. Tekmovanja se je udeležilo čez 150 plavalcev in plavalk kranjskega Triglava, ljubljanske Ilirije, Ljubljane, celjskega Neptuna, Bleda in plavalnega kluba Jesenice. Člani skakalne sekcije plavalnega kluba Jesenice pa so izvedli nekaj uspešnih atraktivnih skokov.

Tekmovanje, ki se je pričelo ob 9.30 je motil dež. V štirinajstih disciplinah so se plavalci in plavalke požrtvovalno borili za vstop v finale. Doseženi rezultati v predtekmovalstvu so obetali zelo ostre — izenačene borbe v popoldanskem finalu. Jeseniški plavalci in plavalke so preslegli pričakovanja, saj so se kar v šestih disciplinah, kljub hudi konkurenci, uvrstili v finale.

Uradna otvoritev tekmovanja je bila ob 15.45, ko so se tekmovalci in tekmovalke ob zvokih koračnice, ki jo je vavajala godba JESENISKIH ŽELEZARJEV z mimohodom predstavili občinstvu. Po pozdravnem govoru predsednika plavalnega kluba Jesenice inž. Nemca je pokrovitelj tekmovanja mag. inž. Peter Kunc otvoril finalni del tekmovanja, ki je bil, kakor smo pričakovali, zelo zanimiv. Borbe za prva mesta v posameznih disciplinah so bile zelo izenačene, razen pri nekaterih, kjer so posamezniki močno izstopali. V disciplini 200 m crawl ženske je plavalka kranjskega Triglava dosegla nov slovenski rekord za starejše pionirke s časom 2:28,7.

Največ aplavza so poželi skakalci v vodo. Milena Bunjevac, Jožko Pač, Rudi Trošt in trener skakalne sekcije Beno Ramuš so med odmorom pred disciplinama 200 m mešano ženske in 200 m moški zelo uspešno izvedli nekaj skokov z 8 in 10 m stolpa.

Prvi trije najboljši v vsaki disciplini so prejeli diplome in praktična darila, katera so prispevali: železarna Jesenice, gostinsko podjetje Gorenjka in ostala trgovska podjetja občine. Jesenice. Vodje ekip pa so prejeli spo-

minske plakete železarne Jesenice.

Najuspešnejša tekmovalka Rebeka Porenta in najuspešnejša mlajša pionirka sta prejeli pokala mesta Jesenic, ki jih je podaril pokrovitelj direktor železarne mag. inž. Peter Kunc in jih tudi osebno izročil. Najuspešnejši tekmovalci plavalnega kluba Jesenic Rado Tolar, je prejel prehodni pokal mesta Jesenic, ki ga je podarila občinska zveza za telesno kulturo.

Od ostalih Jeseničanov so se izkazali še Simona Zupan, Sašo Vrdoljak, Igor Čučnik in Zvone Suvak. Suvak je na 50 m prsno zasedel celo odlično drugo mesto. Prav tako zaslužijo ostali jeseniški tekmovalci vso pohvalo, saj so skoraj vsi pričeli z rednim treningom šele letošnjo sezono.

Rezultati finalnega dela tekmovanja:

200 m crawl ženske: 1. Rebeka Porenta, Triglav, 2:28,7, 2. Jana Hercog, Ilirija, 2:29,0, 3. Alenka Perčič, Neptun, 2:44,0.

100 m prsno moški: 1. Bojan Grošelj, Triglav, 1:19,0, 2. Niko Brejc, Bled, 1:20,1, 3. Bojan Vidmar, Ljubljana, 1:20,2.

100 m prsno ženske: 1. Judita Mandeljc, 1:23,5, 2. Lidija Švarc, Triglav, 1:24,2, 3. Bona Pajntar, Triglav, 1:27,8, 7. Eva Pavliček Jesenice, 1:39,8.

100 m hrbtno moški: 1. Niko Potočnik, Ilirija, 1:11,5, 2. Marjan Ovrčkovič, Ilirija, 1:14,6, 3. Rafko Poročnik, Ilirija, 1:15,7, 7. Rado Tolar, Jesenice, 1:24,4.

50 m crawl — ml. pionirke: 1. Jadranka Korzika, Ljubljana, 0:38,7, 2. Duška Boben, Neptun, 0:40,0, 3. Helen Sen-

čar, Neptun, 0:40,2, 7. Simona Zupan, Jesenice, 0:47,3.

50 m crawl — ml. pionirji: 1. Jani Trtnik, Ilirija, 0:35,8, 2. Miran Mučič, Ljubljana, 0:36,6, 3. Samo Smrekar, Ilirija, 0:38,0, 7. Igor Čučnik, Jesenice, 0:40,1.

100 m delfin ženske: 1. Rebeka Porenta, Triglav, 1:19,0, 2. Tatjana Pribošek, Ilirija, 1:20,8, 3. Judita Mandeljc, Triglav, 1:24,3.

100 m delfin moški: 1. Srečko Adrič, Ljubljana, 1:06,1, 2. Andrej Žnidaršič, Ilirija, 1:08,6, 3. Jože Tanko, Neptun, 1:09,8.

50 m prsno — ml. pionirke: 1. Helena Senčar, Neptun, 0:47,8, 2. Barbara Oman, Ljubljana, 0:48,3, 3. Marjanca Gaspari, Neptun, 0:48,7, 9. Mojca Košir, Jesenice, 0:55,2.

50 m prsno — ml. pionirji: 1. Samo Smrekar, Ilirija, 0:47,1, 2. Zvone Suvak, Jesenice, 0:48,4, 3. Ivan Piber, Bled, 0:53,1, 4. Sašo Vrdoljak, Jesenice 0:55,1, 6. Igor Čučnik, Jesenice, 0:55,5.

100 m hrbtno ženske: 1. Breda Pečjak, Triglav, 1:16,9, 2. Rebeka Porenta, Triglav, 1:17,8, 3. Nevenka Vovko, Ljubljana, 1:24,1, 4. Simona Zupan, Jesenice, 1:46,3, 5. Valerija Jeršin, Jesenice, 1:52,4, 6. Romana Krivec, Jesenice, 1:57,4.

100 m crawl moški: 1. Andrej Žnidaršič, Ilirija, 1:01,2, 2. Andrej Možina, Ljubljana, 1:04,7, 3. Marjan Cvetkovič, Ilirija, 1:04,7.

200 m mešano ženske: 1. Breda Pečjak, Triglav, 2:51,9, 2. Jana Hercog, Ilirija, 2:53,2, 3. Lidija Švarc, Triglav, 2:57,8.

200 m mešano moški: 1. Srečko Adrič, Ilirija, 2:33,3, 2. Rafko Potočnik, Ilirija, 2:41,8, 3. Bojan Vidmar, Ljubljana, 2:43,5.

Z veseljem lahko ugotovljamo, da so jeseniški plavalci, kakor tudi skakalci, dosegli velik napredek. S še preostalim treningom v vodi, poznejšim dobro organiziranim suhim treningom v telovadnici in čim zgodnejšim začetkom treninga v vodi v naslednji sezoni, bodo lahko dosegli lepe uspehe.

Na koncu se v imenu kluba najlepše zahvaljujem upravi železarne, direktorju mag. inž. Kuncu, športmetalu, Gorenjki in ostali trgovskim podjetjem in drugim, kateri so prispevali, da je bilo tekmovanje tako uspešno izvedeno.

Organizacija tekmovanja je bila kljub slabemu vremenu več kot odlična. Jeseničani so zopet dokazali, da so sposobni organizirati tudi kvalitetnejše prireditve. Prisotni člani plavalne zveze Slovenije, kakor tudi vodje ekip, so bili navdušeni nad tem, da tekmovanje postane tradicionalna prireditev na dan občinskega praznika občine Jesenice.

Direktor železarne podeljuje priznanja

Strelski troboj Furlanija - Koroška - Gorenjska

V nedeljo, 30. avgusta je bilo na glavnem deželnem strelišču v St. Veitu (Glan) strelsko tekmovanje, na katerem so nastopili najboljši strelci treh sosednjih dežel Furlanije, Koroške in Gorenjske.

Tekmovanje je tradicionalno, saj so se strelci tokrat zbrali že devetič. Vsako leto se zberejo v drugem kraju, enkrat na Koroškem, drugič v Furlaniji in nato na Gorenjskem, kjer pa ni ustreznega strelišča, zato so pri nas ta tekmovanja vedno v Ljubljani na strelišču ob Dolenjski cesti.

Tekmovalci se pomerijo v streljanju z malokalibrsko puško standard 3 x 20 strelcev (20 strelcev leže, 20 strelcev stoje, 20 strelcev kleče) in v streljanju s pištolo.

Za ekipo Gorenjske so letos nastopili poleg strelcev iz Kranja tudi štirje strelci iz Jesenic in sicer Vera in Janez Otrin, Majda Kralj in Edj Dobravec. Na lepo urejenem strelišču so naši strelci kljub neugodnemu vremenu dosegli prav dobre rezultate, saj sta Janez in Vera

Otrin zasedla v tekmovanju posameznikov prvo oziroma tretje mesto. Prav tako so bili strelci Gorenjske najboljši v ekipnem tekmovanju in tudi v streljanju s pištolo je zmagal Kranjecan Peternel.

Rezultati: malokalibrska puška standard 3 x 20 ekipno: 1. Gorenjska 4241 krogov, 2. Koroška 4207 krogov, 3. Furlanija 4196 krogov.

posamezniki: Janez Otrin 550 krogov, 2. Rudi Natmesnig (Koroška) 545 krogov, 3. Vera Otrin 539 krogov.

pištola — posamezno: 1. Franc Peternel 579 krogov, 2. Dominik Poženel 566 krogov (oba Gorenjska), 3. Luigi Paulone (Furlanija) 563 krogov.

Po končanem tekmovanju je bilo tovariško srečanje strelcev v St. Veitu, na katerem je podžupan mesta razglasil rezultate, čestital zmagovalcem hkrati pa vsem zaželel srečen povratek domov in da bi se čez leto dni srečali vsi zopet na jubilejnim desetem tekmovanju treh sosednjih dežel v Furlaniji.

S. D.

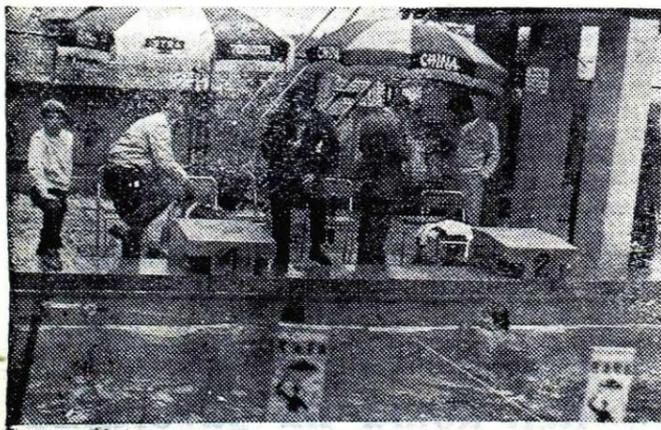
Ansambel narodnih plesov in pesmi pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice

VABI

mladinke in mladince v starosti od 14 do 22 let, ki imajo veselje do narodnih plesov jugoslovanskih narodov, da se vključijo v ansambel. Z vajami, ki jih bo vodil strokovni koreograf bomo pričeli po 15. septembru, o čemer bodo prijavljeni kandidati pisмено obveščeni.

Vsi, ki se želijo vključiti v ansambel, naj sporočijo svoje ime, kraj zaposlitve in naslov na uredništvo Železarja, tel. 483, ali 484 ali na upravo RADIA JESENICE, tovarniški telefon 205, državni 82-500, do 15. septembra.

Odbor ansambla

Podnik oz. časomerilci so odlično opravili svoje delo

Bera

Kaj homo gledali v kinu

Kino RADIO

5. in 6. septembra ital.-angl. CS barvni film BORA — BORA, v režiji Ugo Liberatore, v glavni vlogi Doris Kunstman ob 17. in 19. uri.

7. septembra jap. film EN DAN V ZOO VRTU, v režiji Susumu Hani, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. septembra amer. barvni film PRISILJEN DA UBIJA, v režiji Shon Greys, v gl. vlogi Charlton Heston, ob 17. in 19. uri.

10. septembra ital.-špan. CS barvni film VRNITEV RINGA, v režiji Dusko Tesari, v gl. vlogi Gilianna Gema, ob 17. in 19. uri.

11. septembra angl.-amer. barvni film SLED VODI V SOHO, v režiji Sam Wanamaker, v gl. vlogi Yul Bryner, ob 17. in 19. uri.

12. septembra nem. barvni CS film WINETOU V DOLINI SMRTI, v režiji Harald Reinl, v gl. vlogi Pierre Brice, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

5. in 6. septembra amer. barvni film PRISILJEN DA UBIJA, ob 18. in 20. uri.

7. in 8. septembra ital.-angl. CS barvni film BORA — BORA, ob 18. in 20. uri.

9. septembra ital.-špan. CS barvni film VRNITEV RINGA, ob 18. in 20. uri.

10. in 11. septembra franc. barvni film V ZNAMENJU MONTE CRISTA, ob 18. in 20. uri.

12. septembra amer. CS barvni film HUDICEVA BRIGADA, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

5. septembra amer. barv. film TAKO SE NE POSTOPA Z ŽENSKAMI

6. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI

10. septembra ital.-angl. CS barvni film BORA — BORA

12. septembra franc. barv. film V ZNAMENJU MONTE CRISTA

Kino KRANJSKA GORA
5. septembra nem. barvni film VRAG VZEMI PROFESORJA

6. septembra franc. barvni film V ZNAMENJU MONTE CRISTA

10. septembra amer. barvni film PRISILJEN DA UBIJA
12. septembra ital.-angl. CS barvni film BORA — BORA

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

5. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI, ob 19. uri.

6. septembra jap. film EN DAN V ZOO VRTU, ob 17. uri.

6. septembra nem. barvni film VRAG VZEMI PROFESORJA, ob 19. uri.

9. septembra franc. barvni film V ZNAMENJU MONTE CRISTA, ob 19. uri.

12. septembra amer. barvni film PRISILJEN DA UBIJA, ob 19. uri.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega ljubega sina, brata in strica

ALOJZIJA ČINKLJA
se lepo zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani in z nami sočustvovali.

Posebna zahvala sodelavcem HVZ za venec in demaršno pomoč, ter sosedu Praskalu, voznikom osebnih avtomobilov, darovalcem cvetja, tabornikom, mladinski organizaciji Železarne in občine Jesenice ter sostanovalcem in vsem skupaj, ki so ga spremljali na zadnji poti. Vsem najlepša hvala.

Zalujoci: mama, brata Marjan z ženo Marico, Silvo, sestra Sonja, Hilda, nečaka Vanja in Roman ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

TEREZIJA ERTL
roj. Kranjc

Zahvaljujemo se zdravnikom in osebju splošne bolnice Jesenice za ves trud in prizadevanje pri njenem zdravljenju, še prav posebno pa dr. Sajovicu in dr. Benediku. Toplo zahvalo izrekamo tudi vaščanom za pozornost in pomoč, posebna hvala pa tovarišicam Balohovi in Kalanovi. Zahvaljujemo se za pozornost in sočustvovanje ter podarjene vence in cvetje prijateljem in sodelavcem, predvsem sodelavcem iz kadrovskega sektorja in sektorja za ekonomiko ter družbeno političnim organizacijam železarne Jesenice in KO ZZB NOV Blejska Dobrava.

Iskrena hvala vsem, ki so počastili njen spomin na domu, ji podarili vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi delovnim kolektivoma TP DELIKATESA in doma dr. Franca Berglja za pozornost in venco.

Zalujoci: mož Jože, sin Tomaž z družino in hčerka Boži

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi mojega dragega moža

ANTONA JERICKA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so se poslovili od njega, mu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujem vaščanom za denarno pomoč, posebno hvala družini Česen in Rekar za pomoč v težkih trenutkih. Posebno zahvalo sem dolžna tudi lovski družini Jelovica za izkazano mu čast in za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoca: žena Francka

Kratke novice

V nedeljo bodo z novo sezono začele tudi jeseniške odbojkarice. Po razmeroma slabi uvrstitvi v lamskem letu, upajo, da bodo letos zaigrale uspešneje; v ligi bodo nastopile še igralke Brestanice. Fuzinarja, Ljubljane, Sladkega vrha in Celja. Lamskoletni prvak Maribor bo nastopil v zvezni ligi, v slovenski ligi pa nastopata novince Ljubljana in Sladki vrh, ki je za eno sezono prenehal z nastopanjem, nič več pa ni moštva iz Kamnika. Jeseničanke bodo v prvem kolu igrala v gosteh proti Brestanici.

V soboto in nedeljo se bodo mladinci OK Jesenice udeležili državnega prvenstva v Zagrebu.

Rokometašice iz Kranjske gore, ki igrajo pod vodstvom Janeza Mlakarja, bodo to nedeljo preživele svoj debut v prvi slovenski rokometni ligi. Nastopile bodo v Piramu, kategera moštvo se je lani uvrstilo na 5. mesto.

ZAHVALA

Ob smrti drage sestre in tete

MARIJE ŠRANC

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sosedom, ki so počastili njen spomin in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala tudi pevcem za žalostinke, darovalcem vencev in cvetja ter voznikom osebnih avtomobilov za prevoz.

Prav tako se zahvaljujemo vsem prijateljicam, ki so jo obiskovale v času njene dolgotrajne bolezni.

Vsem še enkrat hvala.

Zalujoci: sestra Francka in Tončka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka

KRISTIJANA CUZARJA

se iskreno zahvaljujemo dr. Mihaelu Sajovicu za zdravljenje, skrb in nego v njegovi bolnici. Nadalje se zahvaljujemo sosedom in znancem, za nesebično pomoč, posebno zahvalo pa smo dolžni družini Čehovin.

Zahvaljujemo se vsem darovalcem cvetja, voznikom osebnih vozil ter vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoci: žena Frančka, hčerka Gizela z družino in ostalo sorodstvo

Na osnovi člena 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosti delovni mesti v VEN:

6762 D-4 skupinovodja za istosmerne motorje 1 oseba
6732 D-4 skupinovodja elektricarjev za žerjave 1 oseba

POGOJI:

Za navedeni delovni mesti se zahteva poklic elektricarja in najmanj 7 let prakse v elektro stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadrovske sektor.

KADROVSKI SEKTOR

OBVESTILO

Ravnateljstvo tehniške šole obvešča učence večernih oddelkov, da pridejo v šolo v ponedeljek, 7. 9. ob 16. uri, kjer bodo dobili navodila za novo šolsko leto.

Redni pouk se bo začel v torek, 8. 9. ob 15.20. uri.

Ravnateljstvo

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE RAZPISUJE

prosta delovna mesta v učnih delavnicah in sicer — skladiščnika, — kovača

Pogoj za sprejem: poklicna šola — kovinarski poklic poklicna šola — kovač

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v zavodu ŽIC. Razpis velja do 15/9-1970. Nastop službe takoj oz. po dogovoru. Vloge pošljite upravi železarskega izobraževalnega centra Jesenice. Informacije dobite na tel. št. 616 ali 610.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane delovne skupnosti, ki se udeležujejo v enotah CZ in TO, da lahko po zelo znižani ceni nabavijo: daljnoglede, busole, zračne in MK puške. Naročila sprejema ref. za NO tel. 490 do 8. 9. 1970.

Referat za narodno obrambo ZJ

OBVESTILO

Obveščamo starše in posameznike, da bomo pričeli z redno telovadbo v torek 8. t. m. po naslednjem urniku:

ŽENSKI ODDELKI: torek in četrtek
cicibanke — predšolske od 16.45 do 17.45
cicibanke od 17.45 do 18.45
pionirke od 18.45 do 19.45
mladinke od 19.45 do 20.30

MOŠKI ODDELKI: sredo in petek
cicibani od 17.45 do 18.45
pionirji od 18.45 do 19.45
mladinci od 19.30 do 20.30

Starši, pošljite otroke v telovadnico, kajti vaš otrok bo mnogo bolj zdrav in odporen, če se bo že od otroštva dalje fizično krepil. K sodelovanju vabimo tudi ostalo mladino, da se aktivno vključi v naše vrste. V telovadnici bo našla tedensko dovolj razvedrila in preživela nekaj lepih ur.

Zagotavljamo, da bo telovadba redna, po predlaganem urniku in pod skrbnim vodstvom vodnikov.

Uprava TVD Partizan Jesenice

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru valjarné 1300 se najlepše zahvaljujem za darilo in obisk v bolnici.

Karol Ravnikar

ZAHVALA

Tovarišu Stankotu RAVNIKU, se za njegovo humano gesto ob prometni nesreči, dne 28. 8. 1970, iskreno zahvaljujem

Olga MLINAR OTK

Za začetek zadovoljivo

Odbojgarska tekma med ŠSD Kovinar in OK Sava iz Črnuč se je končala z rezultatom 3:2 v korist gostov, — 13, 6, 8, — 12, 9 v nizih. V prvem nizu so domači igrali na vso moč in vseskozi vodili. V drugem in tretjem nizu je gostom uspelo urediti vrste v precejšnji meri zato, ker so domači brez potrebe menjali postavo. V četrtem nizu so gimnazijci zopet nastopili v začetni, nekoliko spremenjeni postavi in po menjajoči sreči zmagali. V petem nizu so do menjave prostoro vodili domači z 8:5, nato pa so zaradi vrste nespornost v sistemu igre izgubili niz in s tem tekmo.

Kljub porazu so domači igralci zadovoljni z igro. Proti rutiniranim igralcem iz Črnuč, niso pričakovali pre-

senečenja, ki pa je že bilo na vidiku.

Moštvu sta nastopili v naslednjih postavah:

Kovinar: Bogataj, Kapus, Košnik, Mežek, Skrt, Končanik, Bregant, Šmitek in Božič.

Sava: Skofic, Meserko, Kumar Matevž, Kumar Marjan, Lampe, Kovač, Lavser, Rotar, Košir, Jakšič in Kajzer.

Sodnik Bulc je zadovoljil. Zamerili bi mu le to, da je zamujal z odločitvami v škodo gostov. Seveda pa so ga gledalci, ki so bili sami dobri poznavalci pravil odbojke, z negotovanjem na to opozarjali.

V nedeljo gostuje moštvo gimnazije v Mariboru proti OK Branik, naslednjo pa se bo Jeseničanom prvič predstavilo moštvo TVD Gaberje iz Celja. T. Š.

27. avgusta je bil na Jesenicah zaključni del nogometnega turnirja TREH MEJA — Vrstni red KELLAG (Avstr.) — levo zg., TRBIZ (It) — desno zg., JESENICE — desno spodaj in BELA BEC (It.) — levo spodaj

Jeseniške košarkarice bodo že tretjič zapored prvakinja Slovenije

JEZICA : JESENICE
44:58 (21:30)

Odločilni derbi slovenske košarkarske lige v Ljubljani se je končal z zmago naših deklet. Ponovno so bile nezadržne in zasluženo zmagale. Tokrat so se srečale z drugouvrščeno ekipo Ježice, ki bi jim edina lahko še ogrozila osvojitve naslova prvakinja. Ekipo Ježice se je na to srečanje zelo vestno pripravila. Na vsak način so skušale zaustaviti najboljšo slovensko igralko Miro Vudrič v njenih realizatorskih sposobnostih. Pri tem jim je še precej pomagala dež, ki je padal med vso tekmo in pa zelo popustljiva sodnika, ki sta spregledala mnoge, zelo grobe osebne napake. Sploh pa je bilo opaziti, da je ekipa Ježice skušala z izredno grobostjo nadoknaditi vse tisto, kar jim je manjkalo v kvaliteti do končne zmage. Na tekmi si opazil lahko prav vse, od suvanja v želodec, spotikanja pa do brcanja in obdelovanja s komolci. V takih okoliščinah pa zato naša dekleta zaslužijo zares izredno pohvalo in priznanje za visoko zmago.

Tekma se je pričela v enakovredni igri vse do 14. minute, ko so ljubljankice vodile z 19:16. Tedaj pa so naše igralkice ubrale drugačno taktiko, Mira in Jolanda sta na sebe privlekli zelo uspešno nasprotno igralko, ostale soigralke pa so pridno pričele polniti nasprotni koš. V 19. minuti je bil že rezultat 19:28 za naše igralkice. Na počitek pa so odšle naše igralkice s prednostjo devetih točk.

V drugem polčasu so ljubljankice skušale nadoknaditi izgubljeno prednost z ostrim držanjem prek vsega igrišča (presing). S tem pa so našim igralkam dale večjo možnost gibanja pod nasprotnim košem, kar so zopet spretno izkoristile in ko je

svoj delež v koših dodala še Mira, kateri je zelo uspešno asistirala Irena Ivnik, je bil poraz ljubljankic neizogiben. Ko so naše izredno igralkice in dobesedno pregazile ljubljankice, so nas zopet zaustavili v tem elanu na zelo nešporten način. Zmanjkalo je električnega toka in tekma je bila prekinjena za pet minut. To pa je bilo dovolj, da so se ljubljankice zbrale in razliko 23 točk zmanjšale na 14 točk. Vendar pa je razlika 14 točk dovolj velika in ponovno dokazuje, da naša dekleta v Sloveniji nimajo enakovrednih tekmecev.

V tej izredno težki tekmi zaslužijo pohvalo prav vse igralkice. Mira Vudrič je kljub neizpolnjeni normi v koših igrala izredno dobro. Jolanda Bertonec je bila zopet gospodar kod košem v obrambi, pa tudi druge igralkice niso za njo zaostajale. Posebno pohvalo pa zaslužijo danes ostale soigralke, ki so v tej tekmi prevzele Mirino vlogo doseganja košev. Spretno so izkoristile dane prilike in s tem pokazale, da so zrela ekipa. Tu sta izstopali Irena Ivnik in Marija Vujatovič. Veteranka Cilka Benedičič je umirila ekipo in poleg Mete Koren doprinesla izreden delež v startu na odbite žoge.

Koš za Jesenice so dosegle: Mira Vudrič 20, Irena Ivnik 12, Marija Vujatovič 10, Jolanda Bertonec 8, Cilka Benedičič 6 in Meta Koren 2.

Ob teh uspehih naših deklet pa se sedaj postavlja vprašanje prehoda v višje tekmovanje. Ali se izplača oditi na kvalifikacije za zvezno ligo, ter morda tam dokazati, da spadamo v elitno družbo jugoslovanskih košarkaric, na koncu pa od tega tekmovanja odstopiti, ker nimamo osnovnega pogoja za to tekmovanje — dovolj ve-

like dvorane. Zenska zvezna liga se namreč igra v zimskem času. Zato naša dekleta še enkrat zaslužijo ponovno hvalo zato, ker kljub temu, da jim že tretje leto zapored jemljemo možnost večje afirmacije in tekmovanja v elitnem rangu še vedno vztrajajo in vestno trenirajo, ter pri tem dosegajo lepe uspehe. Že podatek, da so dve tekmovalni sezoni ostale neporažene v prvenstvenem tekmovanju in pa da poleg tretjega naslova prvakinja pri članicah ta ekipa nosi še dva naslova mladinskih prvakinja Slovenije nam pove, da gre za generacijo izredno nadarjenih deklet, ki pa ji nismo nudili možnosti popolne afirmacije.

Mladinska liga

JESENICE : ILIRIJA — ml.
60:61 (25:32)

V nedeljo, 30. 8., se je pričel tudi jesenski del tekmovanja mladincev v slovenski košarkarski ligi. Naši mladi košarkarji, ki v jesenskem delu startajo za čimboljšo uvrstitev, so v nedeljo gostili ekipo Ilirije iz Ljubljane, ki je bila v spomladanskem delu prepričljivo prva brez poraza.

Takšen cilj so si Ilirijani zadali tudi v jesenskem delu, kar pa bi jim kmalu prepričali Jeseničani.

Tekma se je igrala v izredno slabem vremenu. Takoj na začetku so gostje povedli in vodili s sedmimi točkami vse do sedemnajste minute, ko so naši fantje čudovito napadli in 20 sekund pred koncem izenačili. Nekaj sekund pred koncem pa so domači zaradi neinformiranosti o rezultatu napravili osebno napako nad igralcem gostov, ki je s precejšnjo mero sreče z drugim metom zapečatil usodo domačih.

Pri Jeseničanih se je izkazal Božič, ki je dosegel 45

Republiška košarkarska liga

BRANIK (Maribor) : JESENICE 74:85

V preteklem tednu so naši košarkarji imeli dve prvenstveni srečanja. Najprej so v sredo gostovali v Mariboru, kjer so, po ne preveč dobri igri, dokaj prepričljivo odpravili moštvo Branika z rezultatom 85:74.

Igra ni bila na tako visoki ravni, ker so naši že na začetku videli, da je nasprotnik veliko slabši ter, da se jim za zmago ni treba veliko truditi. Igrali so bolj slabo, predvsem v obrambi in so dopustili, da jim zelo slab nasprotnik »nameče« kar 74 košev. Kljub slabi igri Jeseničanov, ki so nastopili brez Vauhnik, ki je še vedno poškodovan, ter prav tako z »rekonvalescentom« Saričem, ki je igral le nekaj minut, slavili zmago z enajstimi točkami razlike, čeprav bi bila razlika lahko veliko večja.

JESENICE : TOLMIN
85:67 (41:28)

Pred začetkom srečanja s Tolminom so se domači igralci domenili, da dosežejo čim višjo razliko v koših ter gledalcem dokažejo, da lahko dosežejo tudi sto košev na eni tekmi. Vendar se jim zaradi mokrega igrišča ter dežja, ki je padal skoraj vso tekmo, namen ni uresničil.

V prvih nekaj minutah sta bili moštvi po rezultatu tesno skupaj, toda že po prvih petih minutah so naši sigurno zavodili ter igro in rezultat trdno držali v svojih rokah.

Ceprav je moko igrišče oviralo normalni potek tekme, ter našim ni dovoljevalo, da razvijejo hitro igro proti počasnemu nasprotniku, so domačini dostikrat pokazali, da se tudi v nenormalnih po-

gojih lahko izvedejo lepe in učinkovite akcije.

Gostje, ki so prišli na Jesenice, da si izborijo čim tenejši poraz, so igrali samo na enega igralca, visokega centra Obida, ki je dosegel 38 točk. To mu je uspelo, ker naši v obrambi niso posebej pazili nanj in mu celo dovoljevali bolj svobodno igro pod našim košem. To je bila morda nekoliko slaba taktična zamisel, ker bi v nasprotnem primeru ne dosegli toliko košev. Spomladi v Tolminu, ko so naši košarkarji posebno pazili nanj, je kljub prednosti domačega igrišča in izredni realizatorski sposobnosti, dosegel le 12 košev.

Prepričljiva zmaga je Jeseničane še bolj utrdila na tretjem mestu na lestvici. Glede na to, da je moštvo Triglava izgubilo v gosteh proti moštvu Maribora, se našim spet odpirajo možnosti, da resno posežejo v borbo za drugo mesto in s tem pridobijo možnost za kvalifikacije v drugo zvezno ligo. Da bi to dosegli, so jim na poti še nekatere »stopnice« in to zelo visoke. Prva je na vrsti že to soboto, ko se bodo naši pomerili v Ljubljani z istoimenskim moštvom, ki je v zadnjem času že pokazalo, da je v zelo dobri formi. Osvojiti drugo mesto na lestvici, pa pomeni premagati najprej to ekipo, za njo pa še Kroj doma, Maribor, Celje doma, Elektro, Triglav doma.

Koš proti Tolminu so dosegli: Šarič 31, Piriš 3, Božič 14, Bunderla 16, Čampa 6, Dragojevič 10, Franko 5.

JESENICE : BOR
65:61 (32:29)

Jeseniški košarkarji so v nedeljo zvečer na svojem igrišču sprejeli v goste slovensko košarkarsko moštvo iz Trsta, ki nastopa pod imenom Bor.

Funkcionarji naših košarkarjev so pred nedavnim navezali stike s Tržičani tako, da jim bodo tudi Jeseničani novembra meseca vrnil obisk.

Srečanje je minilo v prijateljskem ozračju, le dež je pokvaril in onemogočil, da bi se igra povsem razvila in obe moštvi pokazali kaj znata. Gostje so predstavniki počasne pozicijske košarke, pri kateri je premišljenost v akcijah zelo značilna, čeprav, toda zelo redko, uporabljajo tudi kontra-napad. Naši se niso posebno trudili, toda kljub temu zmaga ni izostala.

Koš proti Boru so dosegli: Vauhnik 6, Šarič 7, Dragojevič 12, Čampa 7, Jeraj 9, Bunderla 9, Božič 13.

Naši košarkarji bodo to nedeljo gostovali v Avstriji, kjer bodo odigrali prijateljsko tekmo proti enemu najboljših avstrijskih moštev Radentheinu, kjer nastopata nekdanja reprezentanta ČSSR Konječni in Bobrovski, ter nekdanji igralec zagrebške Lokomotive Križan.

Dragojevič

Br